

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta sekä eräiden valmisteverotusta koskevien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta. Valmisteveroa ehdotetaan kannettavan makeisista, makeisten kaltaisista valmisteista, suklaasta, kaakaota sisältävistä tuotteista, jäätelöstä, mehujäästä ja alkoholittomista tai vain vähän alkoholia sisältävistä juomista. Valmisteveroa kannettaisiin kaikista sellaisista tuotteista, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 1704, 1806, 2105 sekä eräistä nimikkeiden 2106 ja 1901 tuotteista. Ehdotettavan veron suuruus olisi makeisista ja jäätelöstä 75 senttiä kilogrammalta.

Virvoitusjuomien osalta ehdotetaan, että vero korotettaisiin 4,5 sentistä 7,5 senttiin litralta valmista juomaa ja veron piiriin otettaisiin nykyisten mehujen, limonadien ja kivennäisvesien lisäksi kaikki muutkin tullitariffin nimikkeisiin 2201 ja 2202 kuuluvat juomat, kuten luonnon kivennäisvedet ja maitoa sisältävät kahvi juomat. Lisäksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotusta koskevat säännökset koottaisiin samaan lakiin. Nykyinen virvoitusjuomaverosta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Veroa ei kannettaisi muiden elintarvikkeiden raaka-aineena käytetyistä tuotteista eikä erityisruokavaliomisteista. Lain soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin myös pienimuotoinen makeisten, jäätelön tai virvoitusjuomien tuotanto.

Virvoitusjuomien valmisteveron korotukseen liittyen esityksessä ehdotetaan muutet-

tavaksi myös alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia siten, että tietyistä vain vähän alkoholia sisältävistä juomista kannettavan veron määrä korotettaisiin 7,5 senttiin litralta tai 2,7 senttiin senttilitralta etyylialkoholia.

Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien verotukseen sovellettaisiin valmisteverotusta koskevia säännöksiä, erityisesti valmisteverotuslakia. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistaminen ja varastointi verottomana olisi luvanvaraista. Valmistevero tulisi suorittaa, kun tuotteita luovutettaisiin kulutukseen verottomasta varastosta tai niitä vastaanotettaisiin kaupallisessa tarkoituksessa toisista jäsenmaista tai EU:n ulkopuolelta. Verovelvollisia olisivat tuotteiden valmistajat, tukkumyyjät ja maahantuojat. Verottomasta varastosta tuotteita voitaisiin toimittaa veroja maksamatta vientiin. Verotus ja valvonta kuuluisivat tullilaitoksen tehtäviin.

Alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettuun lakiin ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi uuden makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annettavan lain sekä valmisteverotuslain edellyttämät tarkistukset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö.....	3
1.2 Käytäntö.....	5
1.3 Kansainvälinen kehitys sekä lainsäädäntö.....	7
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	15
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	15
3.2 Makeisten ja virvoitusjuomien terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset.....	15
3.3 Vaikutukset viranomaisen ja yritysten toimintaan.....	16
4 ASIAN VALMISTELU.....	17
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	17
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	17
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	17
1.1 Laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta.....	17
1.2 Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta.....	21
1.3 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta.....	21
2 VOIMAANTULO.....	21
LAKIEHDOTUKSET.....	22
1. Laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta.....	22
LIITE.....	25
2. Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta.....	27
LIITE.....	28
3. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.....	29
LIITE.....	31
RINNAKKAISTEKSTIT.....	31
1. Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta.....	31
LIITE.....	33
LIITE.....	34
2. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.....	35

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Suomessa on kannettu valtionaloudellisista syistä valmisteveroa makeisista ja suklaasta vuodesta 1926 vuoden 1999 loppuun asti. Makeisten valmisteverotusta ei ole EU:ssa yhdenmukaistettu, vaan tuotteista kannettiin kansallista valmisteveroa makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain (1474/1994) nojalla. Makeisvero oli sidottu tullitariffin nimikkeisiin. Veronalaisia tuotteita olivat nimikkeeseen 1704 kuuluvat lakritsi- ja arabikumivalmisteet, karamellit, rakeet, toffheet, pastillit, purukumit ja muut tähän nimikkeeseen kuuluvat valmisteet, ei kuitenkaan fondant, tahnat, tahtaat ja niiden kaltaiset väli-valmisteet, sekä nimikkeestä 1806 suklaa ja kaakaota sisältävät makeiset. Lisäksi veronalaisia olivat nimikkeestä 2106 karamellit, toffheet, pastillit, purukumit ja niihin rinnastettavat makeiset sekä kuvioiksi, paloiksi tai tangoiksi muodostettu marmelaati ja arabikumivalmisteet.

Veron määrä oli vuoteen 1986 asti kolme markkaa kilogrammalta. Vuonna 1987 makeisvero korotettiin 3,50 markkaan eli noin 59 senttiin kilogrammalta. Korotusta, joka oli 17 prosenttia, perusteltiin edellisen vuonna 1983 tehdyn muutoksen jälkeisellä hintakehityksellä. Makeisveron määrä pysyi tämän jälkeen muuttumattomana sen lakkauttamiseen vuoteen 2000 asti. Makeisverosta oli vapautettu kansanterveydellisistä syistä ksylitolilla makeutetut makeiset, joiden oli todettu estävän hampaiden reikiintymistä.

Makeisvero poistettiin lailla (1092/1998) vuoden 2000 alusta makeismarkkinoille aiheutuneiden ongelmien vuoksi. Ksylitolilla makeutetuille tuotteille myönnetty verovapaus oli ollut ongelmallinen EU-oikeuden kannalta. Jäsenvaltiot eivät saa määrätä muiden jäsenvaltioiden tuotteille korkeampia veroja kuin samanlaisille kotimaisille tuotteille. Euroopan komissio oli lähettänyt Suomelle virallisen huomautuksen, jonka mukaan Suomi oli rikkonut velvoitteitaan pitäessään voimassa ksylitolimakeisten verovapauden suhteessa muihin tavallista sokeria sisältämättömiin, muilla sokerialkoholeilla makeutettuihin ja

muista jäsenvaltioista peräisin oleviin makeisiin. Komissio oli todennut, että ksylitoli, sorbitoli ja mannitoli olivat samankaltaisia aineita, joten verottomuus suosi perusteettomasti kotimaista ksylitolia.

Suomessa kannetaan nykyisin valmisteveroa erilaisista juomista. Alkoholittomien tai vain vähän alkoholia sisältävien juomien valmisteveron perusteesta ja määrästä säädetään virvoitusjuomaverosta annetussa laissa (1474/1994), jäljempänä *virvoitusjuomaverolaki*. Virvoitusjuomaveron määrä on 4,5 senttiä litralta valmista juomaa ja 34 senttiä kilogrammalta kiinteässä muodossa olevilta juoma-aineksilta. Virvoitusjuomaveron on kannettu vuodesta 1940 valtionaloudellisista syistä, mutta toisaalta myös tuotteiden erityisluonteen vuoksi. Virvoitusjuomaveron määräksi asetettiin 0,27 markkaa litralta lain saadessa nykyisenlaisen muotonsa vuoden 1985 alusta. EU:iin liittymisen myötä makeisten ja virvoitusjuomien valmisteverotusta koskevat säännökset yhdistettiin yhteen lakiin vuonna 1995. Vuonna 2002 veron määrä muutettiin euroiksi ja pyöristettiin alaspäin 4,5 senttiin litralta, minkä suuruinen se on myös tällä hetkellä.

Virvoitusjuomaveron on kansallinen valmistevero eikä sitä ole yhdenmukaistettu EU:ssa. Virvoitusjuomaveron on sidottu tullitariffinimikkeisiin. Veronalaiset nimikkeet ilmenevät lain liitteen verotaulukosta ja virvoitusjuomaveron on suoritettava verotaulukossa määritellyistä tuotteista. Jos tuotteen nimikkeestä on epäselvyyttä, voidaan sille hakea sitovaa tariffitietoa Tullihallitukselta. Lisäksi tuotteen valmisteverosta voi hakea Tullihallitukselta ennakkoratkaisun. Virvoitusjuomaveron kohteena ovat limonadit, kivennäisvedet, sellaisenaan nautittavat mehut, mehujen valmistamiseen käytettävät tiivisteet ja kiinteät juoma-ainekset sekä ne miedot alkoholi-pitoiset juomat, joista ei kanneta alkoholi-juomaveron, kuten miedot siiderit. Virvoitusjuomaveron määräytyy valmiin juomamäärän perusteella, joten laimennettavista juomista, kuten mehutiivisteistä, määrätään vero laimennussuhteen perusteella. Alkoholia sisältävistä juomista kannetaan valmisteveroa alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994), jäljempänä *alkoholiverolaki*,

mukaan. Alkoholiverolain piiriin kuuluvat sellaiset juomat, joiden alkoholipitoisuus on yli 1,2 tilavuusprosenttia. Lisäksi alkoholiverolain piiriin kuuluu olut, jonka alkoholipitoisuus on yli 0,5 tilavuusprosenttia. Juomat, joiden alkoholipitoisuus on alle 1,2 tilavuusprosenttia tai oluen osalta alle 0,5 tilavuusprosenttia, kuuluvat virvoitusjuomaveron piiriin.

Vuodesta 2001 virvoitusjuomaveroa ei ole kannettu luonnon kivennäisvesistä, vaan ainoastaan keinotekoisista kivennäisvesistä, joita valmistetaan lisäämällä veteen kivennäissuoloja ja hiilihappoa. Veron ulkopuolelle on rajattu luonnosta sellaisenaan saatavat vedet, kuten lähdevesi tai porakaivovesi.

Virvoitusjuomana verotetaan tullitariffin nimikkeeseen 2202 kuuluvat tuotteet. Näistä verollisia ovat kuitenkin vain nimikkeiden 0401—0404 tuotteisiin perustumattomat tuotteet. Nimikkeeseen 0401 kuuluu maito. Veroa ei ole näin ollen tullut suorittaa eräistä maitopohjaisista juomista.

Virvoitusjuomaveroa ei ole kannettu vuodesta 1999 pienimuotoisesta valmistuksesta, jonka määrä on enintään 50 000 litraa kalenterivuodessa. Tällöin edellytetään, että virvoitusjuoman on tuottanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja. Verovapaus koskee myös ulkomailla sijaitsevia yrityksiä. Pientuottajilta kannettavan virvoitusjuomaveron on katsottu aiheuttavan pientuottajille kohtuuttoman paljon kustannuksia ja velvoitteita. Lisäksi veronkannosta aiheutuvat hallinnolliset rasitteet olisivat suuria verrattuna kannettavan veron määrään.

Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi virvoitusjuomaverosta vapaita ovat virvoitusjuomien, makeisten tai alkoholijuomien valmistukseen käytettävät virvoitusjuomat. Verottomia ovat myös lääkkeiden valmistukseen käytettävät virvoitusjuomat. Valmisteverotuksessa on tarkoituksenaan verottaa Suomessa tapahtuvaa kulutusta, minkä vuoksi verottomia ovat virvoitusjuomat, jotka valtuutettu varastonpitäjä toimittaa toiseen jäsenvaltioon tai EU:n ulkopuolelle.

Valmisteverotuslaissa (182/2010) säädetään valmisteverotusta koskevista menettelyistä, verotuksen toimittamisesta, verovelvollisuudesta, verovapauksista ja verovalvonnasta. Valmisteverotuslakia sovelletaan

kokonaisuudessaan EU:ssa yhdenmukaistetun valmisteverotuksen piiriin kuuluviin tuotteisiin, kuten alkoholijuomiin, tupakkaan ja nestemäisiin polttoaineisiin. Lisäksi lakia sovelletaan kansallisen valmisteverotuksen piiriin kuuluviin tuotteisiin, kuten virvoitusjuomiin, lukuun ottamatta sellaisia säännöksiä, jotka on tarkoitettu koskemaan vain yhdenmukaistetun valmisteveron alaisia tuotteita. Suomessa on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että kaikkiin valmisteveroihin sovelletaan mahdollisimman pitkälle samoja säännöksiä.

Valmisteverotuksessa on lähtökohtana alueperiaate, jonka mukaan jokainen EU:n jäsenvaltio verottaa sen alueella tapahtuvaa valmisteveron alaisten tuotteiden kulutusta. Valmisteverot kannetaan, kun tuotteet luovutetaan kulutukseen verottomasta varastosta tai vastaanotetaan toisesta jäsenvaltiosta tai unionin ulkopuolelta. Valmisteverot kannetaan pääosin valmistus- ja tukkuportaan yrityksiltä, jotka toimivat valtuutettuina varastonpitäjinä tai rekisteröityneinä vastaanottajina. Valtuutettu varastonpitäjä on verovelvollinen varastosta kulutukseen luovutetuista tuotteista. Rekisteröity vastaanottaja on verovelvollinen vastaanottamistaan tuotteista.

Valmisteverojen kantaminen ja yleinen valvonta kuuluu tullilaitokselle. Valmisteverotuksen toimittaa verovelvollisen kotipaikan tullipiiri tai, milloin on kyse valtuutetusta varastonpitäjästä, varaston sijaintipaikan tullipiiri. Valtuutettujen varastonpitäjien ja rekisteröityjen vastaanottajien verotus tapahtuu kalenterikuukauden mittaisissa jaksoissa. Veroilmoituksessa verovelvollinen ilmoittaa tuoteryhmittäin tuotteiden määrät sekä verottomat luovutukset. Sähköinen asiointi ei vielä nykyisin ole mahdollista valmisteveron ilmoittamisessa. Tullipiiri tekee veroilmoituksen pohjalta verotuspäätöksen, jossa vahvistetaan suoritettavan valmisteveron määrä.

Valmisteverotuslaki sisältää säännökset arvioverotuksesta sekä jälkiverotuksen toimitamisesta niissä tilanteissa, joissa verovelvollinen on laiminlyönyt veron ilmoittamisen kokonaan tai osittain taikka on antanut puutteellisia tai vääriä tietoja veroilmoituksessa. Veron ilmoittamiseen liittyvistä laiminlyönneistä voidaan määrätä veronkorotusta. Muiden valmisteverolainsäädännön tai tulliviranomaisten päätösten mukaisten velvollisuuk-

sien laiminlyönneistä voidaan määrätä virhemaksua.

Valmisteverotuslaissa säädetään väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmästä, jota sovelletaan myös kansallisen valmisteveron alaisiin tuotteisiin. Toiminta väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä on luvanvaraista. Tulliviranomainen myöntää hakemuksesta valtuutetun varastonpitäjän ja rekisteröidyn vastaanottajan luvan. Väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä valtuutettu varastonpitäjä voi valmistaa, jalostaa ja siirtää virvoitusjuomia verottomasti ennen kulutukseen luovuttamista, mikä helpottaa tuotteiden vapaata liikkumista. Tuotteita voidaan siirtää verottomasti väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä Suomen alueella verottomasta varastosta toiseen verottomaan varastoon tai vientipaikkaan taikka toiseen jäsenvaltioon sekä toisesta jäsenvaltiosta tai tuontipaikasta Suomessa sijaitsevaan verottomaan varastoon tai rekisteröidylle vastaanottajalle.

Virvoitusjuomien siirroissa Suomen alueella verottomien varastojen välillä tulee käyttää valmisteverotuslaissa säädettyä yksinkertaistettua menettelyä. Lähettäjän tulee liittää lähetyksen mukaan laissa säädetty tiedot sisältävä asiakirja. Jos valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja tuo näitä tuotteita EU:n ulkopuolelta, edellytetään valmisteveronumeroa merkittäväksi tulli-ilmoitukseen. Siirrettäessä näitä tuotteita jäsenmaiden välillä ei edellytetä tietokoneistetun järjestelmän eli EMCS:n käyttämistä.

Sisämarkkinaperiaatteen mukaisesti toisesta jäsenvaltiosta Suomeen saapuva yksityishenkilö saa tuoda valmisteveron alaiset tuotteet verotta mukanaan edellyttäen, että ne tulevat hänen omaan käyttöönsä ja hän kuljettaa ne itse. Omalla käytöllä tarkoitetaan yksityishenkilön henkilökohtaista käyttöä sekä hänen perheensä käyttöä ja lahjaa. Jos tuotteet on tuotu kaupallisessa tarkoituksessa, tuotteista on maksettava valmistevero.

Valmisteverotuslaissa säädetään rajoituksia yksityishenkilön EU:n ulkopuolelta tuomille tuotteille. Säännökset ovat yhdenmukaisia kolmansista maista tulevien matkustajien tuomien tavaroiden vapauttamisesta arvonlisä- ja valmisteverosta annetun neuvoston direktiivin 2007/74/EY, jäljempänä *matkatavaradirektiivi*, kanssa. Yksityishenkilö voi tuoda unionin ulkopuolelta verotta tuotteita hen-

kilökohtaisissa matkatavaroissaan laissa säädettyjen enimmäismäärien rajoissa. Verottomuuden edellytyksenä on, ettei tuonti ole luonteeltaan kaupallista. Valmisteverotuslain mukaan muiden kuin tupakkatuotteiden, alkoholi- ja polttoaineiden tuontiin sovelletaan arvonlisäverolain (1501/1993) 95 d §:n säännöksiä verottomana tuotavien tavaroiden enimmäisarvosta. Matkustaja saa tuoda verotta mukanaan tavaroita, kuten esimerkiksi virvoitusjuomia, enintään 300 euron arvosta. Lento- ja merimatkustajille rajoitus on kuitenkin 430 euroa.

Ahvenanmaan ja muun Suomen välille on säädetty arvonlisä- ja valmisteverotusta koskeva veroraja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntöön annetulla lailla (1266/1996). Ahvenanmaan erityisasema on mahdollistanut sen, että Ahvenanmaan ja unionin välisessä liikenteessä voidaan harjoittaa verotonta myyntiä vesi- ja ilma-alusten matkustajille. Ahvenanmaalta saapuvaan matkustajaan sovelletaan samoja säännöksiä kuin unionin ulkopuolelta tulevaan matkustajaan. Verorajaa lukuun ottamatta Ahvenanmaalla sovelletaan samoja veropuolustuksia ja samaa valmisteverojärjestelmää kuin muualla Suomessa.

1.2 Käytäntö

Kulutus

Makeisten kulutus on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmenten aikana. Vuonna 2009 suomalaiset kuluttivat vuosittain henkeä kohden lähes 15 kilogrammaa makeisia, kun esimerkiksi vuonna 1998 kulutettiin vain 10 kilogrammaa. Makeisten kulutus on Suomessa tällä hetkellä hieman muita Pohjoismaita vähäisempää, mutta kuitenkin selkeästi korkeammalla tasolla kuin Euroopassa keskimäärin.

Makeisten hinnat ovat suhteellisesti laskeneet viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Osaltaan tähän on vaikuttanut makeisverosta luopuminen vuoden 2000 alusta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana makeisten hinnat ovat laskeneet noin kymmenen prosenttia yleiseen hintatasoon nähden. Noin kolmannes Suomessa myydyistä makeisista on suklaavalmisteita. Muita kuin suklaaval-

misteita sisältäviä sokerimakeispusseja on myynnistä niin ikään noin kolmannes. Irto-makeisten osuus myynnistä on hieman yli kymmenen prosenttia ja purukumien sekä pastillien osuus myynnistä molemmilla noin muutama prosenti. Loppuosa myynnistä koostuu muista makeisista. Kotimainen makeisteollisuus työllistää tänä päivänä noin 1 700 henkilöä. Makeisia myydään Suomessa tällä hetkellä noin 65—70 miljoonaa kilogrammaa vuodessa, josta yli puolet on kotimaista tuotantoa.

Limonadien ja kivennäisvesien kulutus on kasvanut noin neljänneksellä vuodesta 2000. Limonadien osuus virvoitusjuomien kotimaan myynnistä on hieman alle puolet ja noin kolmannes limonadeista on keinotekoisesti makeutettuja tuotteita. Mehujen osuus myynnistä on hieman yli kolmannes kaikista virvoitusjuomista sekä kivennäisvesien ja muiden vesien osuus noin kymmenesosa. Kulutuksen kasvaessa sekä makeisten että limonadien pakkauskoot ovat suurentuneet. Suuren osan virvoitusjuomista valmistaa panimoteollisuus, joka työllistää kokonaisuudessaan tällä hetkellä suoraan noin 2 500 henkilöä. Virvoitusjuomaveron alaisia tuotteita myydään vuosittain noin 800 miljoonaa litraa, josta noin neljä viidesosaa on kotimaista tuotantoa.

Jäätelön kulutuksessa Suomi on Euroopan kärkimaita. Suomalaiset ovat kuluttaneet viime vuosina hieman yli 13 litraa jäätelöä henkeä kohti vuosittain. Noin puolet jäätelöstä myydään kotipakkauksissa. Myynnistä noin kolme neljäsosaa on kermajäätelöä. Kasvisrasva- ja maitojäätelön osuus Suomessa myydystä jäätelöstä on molemmilla noin kymmenen prosenttia ja mehujään osuus noin kaksi prosenttia kokonaisymyynnistä. Jäätelöteollisuus työllistää tällä hetkellä suoraan noin 450 henkilöä. Jäätelöä myydään Suomessa noin 65—70 miljoonaa litraa vuodessa, josta noin kaksi kolmasosaa on kotimaista tuotantoa.

Finravinto-tutkimuksilla on vuodesta 1982 seurattu suomalaisten ruoankäyttöä ja ravinnonsaantia. Sokerin saanti on Suomessa aikuisilla lähes suositusten mukaista. Työikäisistä aikuisista kuitenkin joka kolmas nauttii makeisia ja joka kuudes juo virvoitusjuomia päivittäin. Makeisten ja virvoitusjuomien kulutus on yleisempää nuorilla aikuisilla kuin

varttuneilla, ja kulutus on epätasaisesti jakautunutta. Osa aikuisista ei juuri käytä näitä tuotteita, osa taas on suurkuluttajia. Miehet saavat suurimman osan sokerista piilosokerina sokeroiduista mehuista ja virvoitusjuomista, kun taas naiset suosivat makeisia, suklaata, makeita kahvileipiä ja keksejä. Ikääntyneiden aikuisten tärkeimmät sokerin lähteet ovat pöytäsokerin lisäksi makeat kahvileivät ja sokeroidut mehut. Lasten ja nuorten ruokavaliossa sokerin osuus energiasta on noin 13 prosenttia, kun suositus on korkeintaan kymmenen prosenttia. Tähän on syynä erityisesti sokeripitoisten mehujen, virvoitusjuomien ja makeisten runsas käyttö. Kulutus jakautuu lapsilla ja nuorillakin epätasaisesti osan ollessa suurkuluttajia.

Verotuotot

Makeisveron osuus makeis- ja virvoitusjuomaveron tuotoista vuoteen 2000 asti oli vuosittain noin 26 miljoonaa euroa. Virvoitusjuomaveron tuotto on tuottanut valtiolle verotuloja viime vuosina seuraavasti:

Vuosi	Virvoitusjuomaveron tuotto euroina
2005	35 276 000
2006	35 290 000
2007	35 129 000
2008	34 658 000
2009	35 454 000

Virvoitusjuomaveron vuosituotto on ollut viime vuosina noin 35 miljoonaa euroa. Arviolta noin 20 miljoonaa euroa kertyy valmiista, sellaisenaan juotavista juomista, kuten limonadeista. Tiivisteistä, jotka eivät sovellu sellaisenaan juotavaksi, ja juomajauheista kertyy verotuottoja vuosittain noin seitsemän miljoonaa euroa sekä hedelmä- ja kasvismehuista noin viisi miljoonaa euroa. Kivennäisvesien osuus vuosittaisesta verokertymästä on noin kolme miljoonaa euroa. Muista virvoitusjuomaveron alaisista tuotteista kertyy verotuottoja noin puoli miljoonaa euroa vuosittain.

1.3 Kansainvälinen kehitys sekä lain-säädäntö

Tanskassa on vuonna 1998 annettu suklaan ja sokerituotteiden verolaki. Vastaavanlaista valmisteveroa on Tanskassa kannettu jo vuodesta 1922, jolloin se esiteltiin ylellisyysverona, jota kerättiin fiskaalisin perustein. Veronalaisia tuotteita ovat muun muassa suklaa ja suklaatuotteet, kaakaomassa, kaakaojauhe, lakritsimehu, lakritsit ja lakritsituotteet, manteli- ja pähkinämassat, konvehdit, makeiset, purukumi, sokeroidut hedelmät, vohvelit, kakut ja keksit. Veroa kannetaan myös manteleista, pähkinöistä ja niistä vastaavista tuotteista, joita tuodaan ulkomailta. Veron määrä vaihtelee tullitariffin nimikkeistöön perustuen. Lisäksi Tanskassa kannetaan veroa kaupallisesti tuotetusta jäätelöstä ja virvoitusjuomista. Näistä veroista säädetään omissa laeissaan. Tanskassa kannetaan makeisista veroa tavallisimmin noin 2,39 euroa kilogrammalta. Jäätelön vero on noin 57 senttiä litralta ja virvoitusjuomien vero noin 15 senttiä litralta. Lisäksi sellaisten tuotteiden, jotka sisältävät alle 0,5 grammaa lisättyä sokeria 100 grammassa tai 100 millilitrassa tuotetta, veroa on alennettu. Vero on tällöin makeisilla noin 1,91 euroa kilogrammalta, jäätelöllä noin 46 senttiä litralta ja virvoitusjuomilla noin 8 senttiä litralta.

Myös Norjassa kannetaan vastaavankaltaisia valmisteveroja. Sokerikaramellien ja suklaan lisäksi veronalaisia ovat eräät keksit. Veronalaisista tuotteista kannetaan veroa noin 2,24 euroa kilogrammalta. Virvoitusjuomista veronalaisia ovat lisätyllä sokerilla tai keinotekoisilla makeutusaineilla makeutetut juomat. Veron määrä on virvoitusjuomista noin 35 senttiä litralta. Lisäksi Norjassa kannetaan valmisteveroa sellaisenaan myytävää sokerista ja siirapista.

Euroopan maista lisäksi Belgiassa kannetaan virvoitusjuomista valmisteveroa 3,7184 senttiä litralta. Kaiken kaikkiaan valmisteveron alaiset makeiset ja virvoitusjuomat vaihtelevat maasta riippuen. Muualla Euroopassa on myös viime vuosina kiinnostuttu yhä enemmän makeisten verottamisesta sekä valtiontaloudellisiin että terveydellisiin syihin perustuen. Ruotsissa käynnistettiin virallinen selvitystyö makeisten verottamisesta syksyllä 2009.

EU-lainsäädäntö

Euroopan yhteisössä sisämarkkinat toteutuivat jäsenvaltioiden välisessä kaupassa vuoden 1993 alussa. Tässä yhteydessä poistettiin tavaroiden rajatarkastukset jäsenvaltioiden väliltä. Sisämarkkinoiden periaatteena on tavaroiden vapaa liikkuvuus, mistä syystä tavaroita ei enää voitu verottaa jäsenvaltioiden rajoilla. Tämä edellytti valmisteverotuksen menettelysääntöjen yhdenmukaistamista jäsenmaissa.

EU:ssa on yhdenmukaistettu valmisteveron alaisia tuotteita koskevat menettelysäännökset valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta annetulla neuvoston direktiivillä 2008/118/EY, jäljempänä *valmisteverotusdirektiivi*. Kaupan käynnin helpottamiseksi valmisteverotusdirektiivissä säädetään järjestelmästä, jossa valmisteveron maksua lykätään siten, että verot suoritetaan vasta lopullisessa kulutusmaassa. Valmisteverotusdirektiivissä säädetään myös valmisteverotuksen perusteista ja valvontamenettelyistä. Valmisteverotusdirektiiviä sovelletaan yhdenmukaistetun valmisteveron alaisiin tuotteisiin, joita ovat nestemäiset polttoaineet, eräät muut energiatuotteet, sähkö, alkoholi ja alkoholijuomat sekä tupakkatuotteet. Näiden tuotteiden vähimmäisverotasoista ja verotuksen rakenteesta säädetään lisäksi tuotekohtaisissa direktiiveissä.

Valmisteverotusdirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat kantaa valmisteveroja muistakin tuotteista, mutta se ei saa johtaa uusien rajamuodollisuuksien käyttöönottoon. Kansallisia valmisteveroja voidaan kantaa, jos ne eivät tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen mukaisesti rajoita kilpailua ja tavaroiden vapaata liikkumista jäsenvaltiosta toiseen. Kansallisten valmisteverojen verokannossa ei voida soveltaa kuin osittain valmisteverotusdirektiivin mukaista unionin valmisteverojärjestelmää, koska tuotteet eivät kuulu yhdenmukaistetun valmisteverolainsäädännön piiriin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että siirrettäessä tuotteita Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä ei sovelleta sähköistä siirtojen valvontamenettelyä.

Kansallisia valmisteveroja säädettäessä on otettava huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 110 artiklan mää-

räykset. Jäsenvaltiot eivät saa määrätä muiden jäsenvaltioiden tuotteille korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samantilaisille kotimaisille tuotteille. Jäsenvaltiot eivät liioin saa määrätä muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa. Jäsenvaltion tulee taata valtiosisäisen verotuksen neutraalisuus kotimaisten ja tuontituotteiden välillä. Erityisesti tämä tarkoittaa sitä, ettei tuontituotteita saa verottaa korkeammin kuin kotimaisia tuotteita, mutta myös sitä, että verotus ei saa suorasti tai epäsuorasti asettaa tuontituotteita kotimaisia tuotteita epäedullisempaan asemaan. Tuontituotteiden syrjinnäksi on tulkittu muun muassa se, että tuotteiden tuonnissa sovelletaan hallinnollisia muodollisuuksia, jotka voivat käytännössä aiheuttaa tuontituotteille sellaisia kustannuksia, joita ei kohdistu kotimaisiin tuotteisiin. Unionin lainsäädäntö ei kuitenkaan estä sitä, että kotimaiset tuotteet asetettaisiin tuontituotteita epäedullisempaan asemaan. Käytännössä unionioikeus rajoittaa mahdollisuuksia kantaa kansallisia valmisteveroja. Valmisteverojen tulee olla samansuuruisia sekä kotimaisille että tuontituotteille. Toiseksi tuontituotteiden verotuksen täytyy olla hallinnollisesti yhtä yksinkertaista kuin kotimaisten tuotteiden.

Tiettyjen toimijaryhmien muita edullisempi verokohtelu tarkoittaa pääsääntöisesti sitä, että kyse on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitusta valtiontuesta. Jos tuen määrä on vähämerkityksinen, tulee sovellettavaksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettu komission asetus (EY) N:o 1998/2006, jäljempänä de minimis -asetus. De minimis -asetuksessa vahvistetun tukimäärän alle jäävien ja asetuksen edellytykset muutoin täyttävien tukitoimenpiteiden ei katsota täyttävän kaikkia perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisia perusteita, joihin ei tällöin sovelleta perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrättyä ilmoitusmenettelyä. Yhdelle yritykselle myönnettävän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa kolmen verovuoden jakson aikana. Jos tämä enimmäismäärä ylittyy, ase-

tusta ei voida soveltaa tukeen edes sen osuuden osalta, joka ei ylitä enimmäismäärää.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on ensisijaisesti lisätä valtion verotuloja. Esitys tukee hallituksen verolinjauksia, joiden mukaisesti verotuksen painopistettä siirretään työn verotuksesta kulutuksen verotukseen. Valmisteverotuksella voidaan verottaa tiettyjä tuoteryhmiä, koska se erityisenä kulutusverona kohdistuu vain sen kohteeksi valittuihin tuotteisiin, kun taas arvonlisäverotus kohdistuu yleisenä kulutusverona lähtökohtaisesti kaikkiin Suomessa kulutettaviin tavaroihin ja palveluihin. Valmisteverotuksessa veronalaisuus tulee puolestaan määritellä kunkin veronalaisen tuotteen osalta erikseen.

Elokuussa 2009 Matti Vanhasen II hallitus sopi vuoden 2010 valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä makeisveron käyttöön otosta ja mahdollisesta virvoitusjuomaveron korottamisesta. Tavoitteeksi asetettiin noin 100 miljoonan euron lisäys verotuloihin, mikä tarkoitti uuden makeisveron säätämistä ja virvoitusjuomaveron korottamista sekä mahdollista veropohjan laajentamista.

Valmisteverotuksessa on pitkään hyödynnetty tulliverotuksessa käytettyä tavaroiden määrittelyä ja luokittelua veronalaisten tuotteiden määrittelyssä. Tariffi- ja tilastonimikkeistö ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 948/2009 säädetään yhdistetystä nimikkeistöä, joka on kansainvälinen ja kattava tavaraluokittelu. Valmisteverotuksessa ongelmia aiheuttaa erityisesti rajanveto veronalaisten ja veron ulkopuolella olevien tuotteiden välillä. Tämän vuoksi veron kohteena olevat tuoteryhmät on määriteltävä riittävän tarkasti. Käyttämällä yhdistetyn nimikkeistön tavaraluokittelua siten, että veron kohteeksi valitaan tuoteryhmiä eli nimikkeitä, voidaan täsmällisesti rajata veronalaisten tuotteiden piiri. Verotuksen sitominen selkeästi olemassa oleviin tullitariffin nimikkeisiin edesauttaa yhdenmukaista verotusta.

Esityksen tavoitteena on, että vero kohdistuisi tasapuolisesti kaikkiin makeisiin, jääte-

lön ja alkoholittomiin juomiin. Ehdotuksen tarkoituksena on kohdella näihin tuoteryhmiin kuuluvia tuotteita tasapuolisesti. Tavoitteena on myös, että veronkantojärjestelmä on riittävän yksinkertainen ja yksiselitteinen.

Makeisten tavoin sokeria sisältäviä elintarvikkeita ovat esimerkiksi keksit, kakut, jäätelö, kuivatut ja mahdollisesti kuorutetut hedelmät ja vihannekset, hillot, murot ja perunalastut. Erityisesti keksit ja muut leipomatuotteet on usein koettu makeisten kaltaisiksi tuotteiksi. Kakkujen, leivosten, pullien, kek-sien sekä muiden niiden kaltaisten makeiden leipomatuotteiden verottaminen on kuitenkin ongelmallista, koska erilaisia makeita leipomatuotteita ei ole luokiteltu yhdistetyssä nimikkeistössä omiksi alanimikkeiksi. Makeat leipomatuotteet sisältyvät tullitariffin nimikkeeseen 1905, joka sisältää myös tuotteita, joita ei voida pitää makeisten kaltaisina, kuten ruokaleipä ja muut suolaiset leipomatuotteet. Veronalaisten tuotteiden rajaaminen ryhmästä 1905 siten, että vältettäisiin samankaltaisten tuotteiden erilainen kohtelu, olisi erittäin vaikeaa. Epätarkkuus veron kohteena olevan tuotteen määritelmässä aiheuttaisi epävarmuutta siitä, kuuluko tuote verotuksen piiriin.

Makeisveron suuruus oli 3,50 markkaa kilogrammalta vuodesta 1987 sen lakkauttamisen vuoden 1999 loppuun asti. Virvoitusjuomaveron määrää ei ole korotettu vuoden 1987 jälkeen, jolloin se oli suuruudeltaan 0,27 markkaa litralta. Veron määrä pyöristettiin vuodesta 2002 lukien 4,5 senttiin litralta. Kiinteistä juoma-aineksista puolestaan kannettiin veroa 2,0 markkaa kilogrammalta ja myöhemmin 34 senttiä kilogrammalta. Koska makeisten ja virvoitusjuomien valmistevero on kiinteä, paljouteen perustuva vero, eikä niihin ole tehty korotuksia pitkään aikaan, on verojen reaaliarvo laskenut.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta. Lailla otettaisiin käyttöön makeisille ja jäätelölle uusi valmistevero ja nykyiset virvoitusjuomaveroa koskevat säännökset siirrettäisiin samaan lakiin makeisten ja jäätelön kanssa. Lisäksi virvoitusjuomien veroa korotettaisiin ja veropohjaa hieman laajennettaisiin. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta säädettäisiin samassa laissa, koska niitä koskisivat kansal-

lisina valmisteveroina samanlaiset menettelysäännökset. Nykyinen virvoitusjuomaverolaki ehdotetaan kumottavaksi.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi alkoholi-verolain ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004), jäljempänä *juomapakkausverolaki*, säännöksiä tekemällä niihin makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annettavan lain ja valmisteverotuslain edellyttämät muutokset.

Makeiset ja jäätelö

Esityksessä ehdotetaan, että valmisteveroa kannettaisiin makeisista ja jäätelöstä. Veronalaisten tuotteet määritettäisiin verotaulukossa tuoteryhmittäin viittaamalla asianomaisiin tullitariffinimikkeisiin, joilla tarkoitetaan EU:n yhteisessä tullitariffissa mainittuja yhdistetyn nimikkeistön nimikkeitä. Makeisina verotettaisiin kaikki tuotteet, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 1704 ja 1806 sekä eräät nimikkeeseen 2106 kuuluvat tuotteet. Jäätelönä verotettaisiin kaikki nimikkeeseen 2105 tuotteet sekä sellaiset nimikkeeseen 1901 kuuluvat tuotteet, jotka on tarkoitettu jäätelön valmistukseen. Jos tuotteen nimikkeestä olisi epäselvyyttä, voitaisiin sille hakea sitovaa tariffitietoa Tullihallitukselta. Lisäksi tuotteen valmisteverosta voisi hakea Tullihallitukselta ennakkoratkaisun.

Nimikkeeseen 1704 luokitellaan kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet. Tähän nimikkeeseen kuuluvat useimmat kiinteässä tai puolikiinteässä muodossa markkinoitavat sokerivalmisteet, jotka soveltuvat yleensä sellaisenaan välittömään kulutukseen ja joita yhteisesti kutsutaan makeisiksi tai makeisvalmisteiksi. Nimikkeeseen 1704 kuuluvina tuotteina veroa kannettaisiin purukumeista ja sen kaltaisista tuotteista, keittämällä valmistetuista ja muista karamelleista, pastilleista, rakeista, nугaa- ja fondantimakeisista, soke-roiduista manteleista, marsipaanista ja valkoisesta suklaasta. Veroa kannettaisiin myös lakritsiuutteesta ja lakritsista sekä makeisiksi valmistetusta hedelmähytyelöstä ja -pastasta. Lisäksi veron piiriin tulisivat sokeriin perustuvat pastat, jotka soveltuvat muutettaviksi suoraan tämän nimikkeen makeisiksi, mutta joita myös käytetään makeisten valmistukseen tai niiden täytteenä, kuten nugaapasta ja mantelimassa. Nimikkeestä 2106 veron pii-

riin ehdotetaan otettaviksi nimikkeen 1704 tuotteita vastaavat tuotteet, jotka muulla kuin sokerilla makeutettuina kuuluvat nimikkeeseen 2106. Tämän nimikkeen perusteella veroa kannettaisiin esimerkiksi ksylitolilla tai sorbitolilla makeutetuista makeisista.

Veroa kannettaisiin myös nimikkeeseen 1806 kuuluvista tuotteista. Tähän nimikkeeseen kuuluvat suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet. Suklaata valmistetaan pääasiassa kaakaomassasta ja sokerista tai muusta makeutusaineesta, johon tavallisesti lisätään makuainetta ja kaakaovoita. Joskus kaakaomassa voidaan korvata kaakaojauheella ja kasviöljyllä. Lisäaineina käytetään myös maitoa, kahvia, pähkinöitä, manteleita ynnä muuta sellaista. Suklaa ja suklaa-valmisteet voivat olla levyinä, nappeina, patukoina, pastilleina, rakeena tai jauheena, joissa voi myös olla erilaisia täytteitä, kuten kreemiä, hedelmiä tai likööriä. Tähän nimikkeeseen kuuluvat myös kaikki kaakaota sisältävät makeisvalmisteet kaakaon määrästä riippumatta, kuten makeutettu kaakaojauhe, suklaajauhe ja suklaalevitteet sekä muutkin kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet. Ryhmään 1806 eivät kuitenkaan kuulu tietyt kaakaota sisältävät elintarvikkeet, jotka luokitellaan muihin tullitariffin nimikkeisiin. Tällaisia kaakaota sisältäviä ja veron ulkopuolelle jääviä tuotteita olisivat esimerkiksi kaakaota sisältävät jogurtit (nimike 0403) ja suklaalla päällystetyt keksit ja vohvelit (nimike 1905), joita voidaan myydä myös patukoina.

Koska pyrkimyksenä on ollut laajentaa veropohjaa makeisia lähellä oleviin tuoteryhmiin, ehdotetaan, että veroa kannettaisiin myös jäätelöstä ja mehujäistä. Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakaota sisältävät, muodostavat selkeän oman tullitariffinimikkeen 2105. Kioskeissa ja kahviloissa myytävä pehmytjäätelö ei kuitenkaan kuulu nimikkeeseen 2105. Jotta myös pehmytjäätelö tulisi veron piiriin, ehdotetaan, että veroa kannettaisiin jäätelön valmistamiseen tarkoitetusta valmisteesta, joka kuuluu nimikkeeseen 1901.

Esityksen veropohja olisi jonkin verran laajempi kuin aiemmin voimassa olleen makeisveron. Aiemmin verotettiin vain nimikkeen 1704 makeisia, ei kuitenkaan välival-

misteita, sekä nimikkeestä 1806 vain suklaata ja kaakaota sisältäviä makeisia.

Esityksessä ehdotetaan, että veron suuruus makeisista ja jäätelöstä olisi 75 senttiä kilogrammalta. Vero määrättäisiin tuotteen nettopainon mukaan tuotteen painosta ilman pakkausta ja ei-syötäviä osia. Jäätelölitran paino vaihtelee tuotteesta riippuen. Vero olisi esimerkiksi 600 grammaa painavaa jäätelölittraa kohden noin 45 senttiä.

Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi esityksessä ehdotetaan, että verottomia olisivat makeiset ja jäätelö, jotka käytettäisiin veronalaisen makeisten, jäätelön tai virvoitusjuomien valmistukseen. Lisäksi ehdotetaan, että verottomia olisivat sellaiset tuotteet, jotka käytetään raaka-aineena muiden elintarvikkeiden teollisessa tuotannossa. Jos veronalaisia olisivat myös verottomien elintarvikkeiden raaka-aineena teollisuudessa käytetyt makeisvalmisteet, kuten puolivalmisteet, verottomien lopputuotteiden hintaan sisältyisivät raaka-aineista kannetut valmisteverot. Elintarviketeollisuuden yritykset valmistavat esimerkiksi keksejä, joiden raaka-aineena käytetään veronalaisia makeisvalmisteita, kuten suklaakuorrutteita, -hippuja tai -rakeita. Vastaavien tuontituotteiden raaka-aineet ovat kuitenkin olleet verottomia. Tämän vuoksi ehdotetaan, että verottomia olisivat elintarvikkeiden teollisessa valmistuksessa raaka-aineena käytetyt makeiset ja jäätelö. Lisäksi verottomia olisivat makeiset, jotka käytettäisiin alkoholijuomien valmistukseen.

Virvoitusjuomat ja alkoholia sisältävät juomat

Esityksessä ehdotetaan, että valmisteveroa kannettaisiin kaikista nykyisen virvoitusjuomaverolain piiriin kuuluvista juomista, mutta lisäksi veron piiriin ehdotetaan otettavan uusia juomia. Virvoitusjuomien valmisteveroa ehdotetaan myös korotettavan 7,5 senttiin litralta valmistuun juomaa. Kiinteiden juoma-ainesten vero korotettaisiin 75 senttiin kilogrammalta.

Nykyisin virvoitusjuomaveron piiriin kuuluu nimikkeen 2201 vesistä ainoastaan keinotekoinen kivennäisvesi, mutta ei luonnon kivennäisvesi eikä muu luonnosta sellaisenaan saatava vesi. Esityksessä ehdotetaan, että

virvoitusjuomaveron alaisiksi tulisivat kaikki nimikkeeseen 2201 tuotteet. Koska tarkoituksena on verottaa ainoastaan vähittäismyyntipakkauksissa myytävät juomat eikä vesilaitoksilta talouksiin toimitettavaa vesijohtovettä tai kaivovesiä, rajattaisiin lain soveltamisalaa. Ehdotetaan, että lakia sovellettaisiin ainoastaan sellaiseen veteen, joka on pakattu vähittäismyyntipakkaukseen, jonka tilavuus on enintään viisi litraa. Vähittäismyyntipakkauksena pidettäisiin myös vastaavanlaista pakkausta ravitsemistoiminnassa.

Esityksessä ehdotetaan, että veroa kannettaisiin myös kaikista tullitariffin nimikkeeseen 2202 kuuluvista tuotteista. Nykyisin veroa ei ole tullut suorittaa sellaisista nimikkeeseen 2202 kuuluvista tuotteista, jotka perustuvat nimikkeiden 0401—0404 tuotteisiin. Käytännössä veroa ei ole kannettu tietyistä maitopohjaisista tuotteista, jotka kuitenkin sellaisenaan juotavina juomina voidaan katsoa kuuluviksi virvoitusjuomiin. Esityksen mukaan veroa tulisi suorittaa myös tällaisista maitoa sisältävistä tuotteista, jotka kuuluvat nimikkeeseen 2202, kuten kaakao- ja kahvi-juomista. Lisäksi ehdotetaan, että veron piiriin tulisivat yli 0,5 mutta enintään 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävä vermutti ja muu tuoreista viinirypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu. Veron piiriin ehdotettujen juomien juomapakkaukset kuuluvat myös juomapakkaukselain soveltamisalaa. Esitys yhdenmukaistaisi vesien samoin kuin muiden sellaisenaan juotavien juomien ja niiden pakkausten verotusta.

Esityksessä ehdotetaan, että virvoitusjuomaverolain verottomuudet säilytettäisiin. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi säädettäisiin verottomiksi virvoitusjuomat, jotka käytetään makeisten, jäätelön, virvoitusjuomien tai alkoholijuomaverolaissa tarkoitettujen alkoholijuomien valmistukseen. Verottomia olisivat myös lääkevalmisteiden valmistuksessa käytetyt virvoitusjuomat. Lisäksi ehdotetaan vastaavasti kuin makeisten osalta, että verottomia olisivat sellaiset virvoitusjuomat, jotka käytettäisiin raaka-aineena muiden elintarvikkeiden teollisessa tuotannossa. Ehdotuksen mukaan esimerkiksi täysmehuja ja laimennettavia mehuja voitaisiin verottomasti käyttää muiden elintarvikkeiden, kuten jogurttien tai marjavalmisteiden, raaka-aineena.

Tullitariffin nimikkeeseen 2202 kuuluu myös niin sanottuja erityisruokavaliovalmisteita, jotka koostumukseltaan tai valmistusmenetelmältään selvästi eroavat vastaavasta tavanomaisesta elintarvikkeesta siten, että ne soveltuvat henkilöille, joilla on imeytymis- tai aineenvaihduntahäiriöitä, tai jotka erityisen fysiologisen tilansa vuoksi hyötyvät elintarvikkeiden sisältämien tiettyjen aineiden valvotusta saannista. Erityisruokavaliovalmisteista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/39/EY, jonka nojalla on annettu erityissäännökset kliinisistä ravintovalmisteista, äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista, lastenruoista ja laihdutusvalmisteista. Esityksessä ehdotetaan, että ne erityisruokavaliovalmisteet, joista on annettu tarkemmat erityissäännökset, eivät kuuluisi lain soveltamisalaa. Veronalaisia tuotteita eivät näin ollen olisi kliiniset ravintovalmisteet, äidinmaidonkorvikkeet ja vieroitusvalmisteet, lastenruoat ja laihdutusvalmisteet, jotka täyttävät niitä koskevissa asetuksissa säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset. Kliinisiä ravintovalmisteita ovat valmisteet, jotka on tarkoitettu ruokavaliohoitoon ainoaksi tai täydentäväksi ravinnoksi ja käytettäväksi lääkärin ohjauksessa sellaisille potilaille, joilla tavanomainen elintarvikkeiden nauttiminen, sulaminen, imeytyminen tai aineenvaihdunta on puutteellista tai häiriintynyttä. Kliinisistä ravintovalmisteista ja niiden koostumuksesta säädetään ruokavaliovalmisteista erityisiin lääkinällisiin tarkoituksiin annetussa komission direktiivissä 1999/21/EY, joka on pantu täytäntöön kliinisistä ravintovalmisteista annetulla kauppaja- ja teollisuusministeriön asetuksella (406/2000). Äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista säädetään äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista ja direktiivin 1999/21/EY muuttamisesta annetussa komission direktiivissä 2006/141/EY, joka on pantu täytäntöön äidinmaidonkorvikkeesta ja vieroitusvalmisteesta annetulla kauppaja- ja teollisuusministeriön asetuksella (1216/2007). Soveltamisalan ulkopuolelle jätettävistä lastenruoista säädetään lastenruoista annetussa kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä (789/1997), jolla on pantu täytäntöön imeväisille ja pikkulapsille tarkoitettuista viljapohjaisista valmisruoista ja muista lastenruoista annettu komission direktiivi

2006/125/EY. Laihdutusvalmisteista säädetään kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä (904/1997) ja laihdutukseen tarkoitettua vähäenergisistä elintarvikkeista annettussa komission direktiivissä 1996/8/EY. Lisäksi ehdotetaan, että soveltamisalan ulkopuolelle rajattujen erityisruokavaliovalmisteiden valmistuksessa käytetyt makeiset tai virvoitusjuomat olisivat verottomia.

Lähtökohtana on pidetty, että alkoholia sisältäviä juomia verotetaan kireämmin kuin alkoholittomia. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että tiettyjen vähän alkoholia sisältävien alkoholijuomien veroluokkien valmistevero korotetaan virvoitusjuomista kannettavan valmisteveron tasolle, jottei joitain alkoholijuomia verotettaisi vähemmän kuin virvoitusjuomia. Yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien mietojen viinien, eli alkoholi- ja alkoholijuomien verotaulukon tuoteryhmään 21 kuuluvien tuotteiden, veroa ehdotetaan korotettavaksi 5,50 sentistä 7,50 senttiin litralta valmistaa alkoholijuomaa. Lisäksi ehdotetaan, että alkoholi- ja alkoholijuomaverotaulukon tuoteryhmään 11 kuuluvan oluen, jonka alkoholipitoisuus on yli 0,5 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia, sekä alkoholi- ja alkoholijuomien verotaulukon tuoteryhmään 41 kuuluvan etyylialkoholin, jonka etyylialkoholipitoisuus on yli 1,2 mutta enintään 2,8 prosenttia, vero ehdotetaan korotettavaksi 2,70 senttiin senttilitralta etyylialkoholia.

Pienimuotoinen valmistus

Esityksessä ehdotetaan, että verottomia olisivat sellaiset makeiset ja jäätelö, jotka olisi valmistanut tai tuottanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä olisi enintään 10 000 kilogrammaa makeisia tai 10 000 kilogrammaa jäätelöä. Jos valmistajan tuotanto ylittäisi kalenterivuoden aikana 10 000 kilogrammaa, vero perittäisiin koko määrästä. Pienimuotoisen makeisten tai jäätelön tuotannon veroetu olisi enimmillään 7 500 euroa.

Ehdotuksen tarkoituksena on vähentää yritysten ja viranomaisten hallinnollista työmäärää, kun se muodostuisi kohtuuttoman suureksi verrattuna perityn veron määrään. Val-

misteverotuslain mukaan valmisteveron alaisia tuotteita voidaan valmistaa ainoastaan verottomassa varastossa toimintaan annetun luvan perusteella. Ilman ehdotettua säännöstä pienimuotoista valmistusta harjoittavan yrityksen tulisi hakea valtuutetun varastonpitäjän lupa ja antaa veroilmoitus kuukausittain. Toisaalta viranomaiselle aiheutuu hallinnollista rasitetta yhtä lailla pienimuotoisesta valmistuksesta.

Pienimuotoista makeisten ja jäätelön valmistusta harjoitetaan esimerkiksi kahvila- ja ravintolatoiminnan yhteydessä. Ehdotettavan 10 000 kilogramman tuotantorajan avulla verotuksen ulkopuolelle rajattaisiin esimerkiksi sivutoimisesti tai vain kausiluontoisesti makeisia tai jäätelöä valmistavat tuottajat.

Voimassa olevassa virvoitusjuomaverolaisa pienimuotoinen tuotanto on vapautettu velvollisuudesta suorittaa virvoitusjuomaveroa. Virvoitusjuomien verottoman tuotannon enimmäisraja ehdotetaan säilytettäväksi nykyisellään. Jos virvoitusjuomia olisi valmistanut tai tuottanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä olisi enintään 50 000 litraa valmistaa, juotavaa virvoitusjuomaa, ei veroa kannettaisi. Pienimuotoisen virvoitusjuomien tuotannon veroetu on juomapakkausvero mukaan lukien enimmillään 29 250 euroa.

Ehdotuksen mukaan verovelvollisuudesta vapautuvan valmistajan olisi kuitenkin vaadittaessa esitettävä tulliviranomaiselle luotettava selvitys valmistajan riippumattomuudesta ja tuotannon määrästä. Tulliviranomaisella olisi näin ollen mahdollisuus valvoa, ettei veroja kierretä pilkkomalla tuotanto usealle valmistajalle.

Vapautus koskisi sekä kotimaassa että ulkomailla valmistettuja tuotteita. Toisessa EU:n jäsenvaltiossa tai EU:n ulkopuolella sijaitsevassa pienyrityksessä tuotetuille makeisille, jäätelölle tai virvoitusjuomille myönnettäisiin verovapaus samoin edellytyksin kuin kotimaisille tuotteille. Valmistajan tai maahantuojan olisi näissä tapauksissa pystyttävä osoittamaan, että tuotteet on tuottanut verottomuuteen oikeutettu valmistaja.

Pienimuotoisen valmistuksen edullisempi verokohtelu on lähtökohtaisesti EU-lainsäädännön mukaista valtiontukea. Ehdot-

tettu veroetu on kuitenkin määrältään vähäistä, minkä vuoksi sitä voidaan pitää de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena. Yhdelle yritykselle myönnettävän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa kolmen verovuoden jakson aikana. Tästä syystä ehdotettua tukea saavien yritysten tulee de minimis -asetuksen mukaisesti ilmoittaa pientuotannosta saamansa tuki viranomaisille ennen muiden de minimis -asetuksen mukaisten tukien myöntämistä.

Verotusmenettely

Valmisteveron alaisten tuotteiden verotuksesta säädetään valmisteverotuslaissa, jota ehdotetaan noudatettavaksi myös makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotuksessa. Makeisista, jäätelöstä ja virvoitusjuomista olisi suoritettava valmisteveroa, kun niitä luovutettaisiin kulutukseen Suomessa. Kulutukseen luovutuksella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että tuote siirretään pois valmistajan tai tukkumyyjän verottomasta varastosta vähittäiskauppaan. Kulutukseen luovutuksena ei pidetä väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä olevien tuotteiden täydellistä tuhoutumista tai lopullista menettämistä, jos se on tapahtunut tavaroiden luonteesta johtuvan syyn, ylivoimaisen esteen tai ennalta arvaamattoman tapahtuman, kuten tulipalon, rikkoutumisen tai vastaavan muun tapahtuman, seurauksena tai tulliviranomaisen hyväksymän tuotteiden hävittämisen seurauksena. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien verovelvollisuudesta säädettäisiin valmisteverotuslaissa. Verovelvollisia olisivat erityisesti tuotteiden valmistajat, tukkumyyjät ja maahantuojat.

Esityksessä ehdotetaan, että makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien osalta noudatettaisiin valmisteverotuslain säännöksiä luvista ja tuotteita koskevista siirtomenettelyistä. Pääsääntönä on, että valmisteveron alaisten tuotteiden valmistaminen, jalostaminen ja varastointi verottomasti väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä edellyttävät verottoman varaston ja valtuutetun varastonpitäjän lupaa. Makeisiin, jäätelöön ja virvoitusjuomiin sovellettaisiin valmisteverotuslaissa tarkoitettua väliaikaisen verottomuuden järjestelmää.

Tuotteita voitaisiin valmistaa verottomasti verottomassa varastossa ja niitä voitaisiin siirtää verottomasti luvanhaltijoiden välillä. Toisesta jäsenvaltiosta tai EU:n ulkopuolelta tuotuja tuotteita voitaisiin siirtää verottomaan varastoon tai rekisteröidylle vastaanottajalle. Lisäksi tuotteita voitaisiin toimittaa verottomasta varastosta vientiin. Luvanhaltijoita ovat valmisteverotuslain mukaan valtuutettu varastonpitäjä ja rekisteröity vastaanottaja. Valmisteverotuslain 4 luvussa säädetään luvista ja niiden myöntämisen edellytyksistä. Luvanhaltijat ilmoittavat ja maksavat verot verokausittain.

Valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja voisi väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä ottaa vastaan tuotteita, jotka on lähetetty toisesta jäsenvaltiosta tai jotka on tuotu Suomeen EU:n ulkopuolelta. Jos tuotteita siirrettäisiin Suomeen toisesta jäsenvaltiosta ja tuotteiden vastaanottajana olisi muu henkilö kuin valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja, sovellettaisiin valmisteverotuslain säännöksiä, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutettuja tuotteita. Valmisteverotuslain 75 §:n nojalla kannettaisiin valmistevero makeisista, jäätelöstä ja virvoitusjuomista, joita pidettäisiin hallussa kaupallisessa tarkoituksessa niiden täällä tapahtuvaa luovuttamista tai käyttöä varten. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien osalta verovelvollinen olisi myös se, joka kaupallisessa tarkoituksessa vastaanottaa tuotteita toisesta jäsenvaltiosta. Jos maahantuojien tuotteiden tuojia ei olisi valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja, tulisi hänen antaa tuotteista veroilmoitus neljän päivän kuluessa tuotteiden vastaanottamisesta ja maksaa vero kymmenessä päivässä.

Verottomia olisivat sellaiset makeiset, jäätelö tai virvoitusjuomat, jotka toimitettaisiin toiseen jäsenvaltioon tai EU:n ulkopuolelle verottomasta varastosta. Kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- ja ilma-alusten muonitukseen toimitetut makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat olisivat verottomia. Esimerkiksi Ahvenanmaalla poikkeavat laivat voisivat myydä verosta vapaita makeisia, jäätelöä ja virvoitusjuomia.

Yksityishenkilöiden, jotka toisivat mukanaan makeisia, jäätelöä tai virvoitusjuomia Suomeen omaan käyttöönsä toisista jäsen-

maista, ei tulisi suorittaa valmisteveroa. Tarkoituksena olisi, että yksityishenkilöiden omaan henkilökohtaiseen käyttöönsä hankkimat ja itse kuljettamat tuotteet olisivat verottomia. Valmisteverotuslain säännöksiä unionin ulkopuolelta tuotavien tuotteiden verottomuudesta sovellettaisiin myös makeisiin, jäätelöön ja virvoitusjuomiin. Tuotteita voitaisiin tuoda EU:n ulkopuolelta arvonlisäverolain (1501/1993) 95 d §:ssä säädettyjen arvorajojen puitteissa, mikäli valmisteverotuslain 84 §:ssä säädetyt yleiset edellytykset täyttyisivät.

Verotuksessa sovellettaisiin muutoinkin valmisteverotuslakia. Valmisteverotuslaissa säädetään lisäksi muun muassa veron maksamisesta, ilmoittamisesta, palauttamisesta ja muutoksenhausta. Valtuutetun varastonpitäjän ja rekisteröidyn vastaanottajan tulisi antaa veroilmoitus kultakin verokaudelta sitä seuraavan kalenterikuukauden 18 päivään mennessä. Valmisteverot tulee maksaa verokautta seuraavan kuukauden 27 päivään mennessä. Verotuksen toimittaisi tulliviranomainen.

Toteuttamisvaihtoehdot

Esityksessä ehdotetaan makeisista, jäätelöstä ja virvoitusjuomista kannettavaksi valmisteveroa tuotteen painoon tai tilavuuteen perustuen. Veronalaiset tuotteet määriteltäisiin yhdistetyn nimikkeistön avulla, joka on kansainvälisesti tunnettu ja EU-lainsäädännön kanssa yhdenmukainen tavaraluokittelu. Veron piiriin ehdotetaan otettavaksi kaikki keskenään kilpailevat makeiset, jotta veron kohteiksi valittuja tuotteita kohdellaan tasavertaisesti erityisesti EU-oikeuden verosyrjintäkiellon vuoksi.

Vaihtoehtoisesti on valmistelun yhteydessä tutkittu mahdollisuutta verottaa suoraan elintarvikkeiden sisältämää sokeria. Tällöin vero kohdistuisi tasapuolisesti kaikkiin sokeria sisältäviin elintarvikkeisiin ja määräytyisi niiden sisältämän sokerin painon perusteella. Sokeriverotuksessa veropohja olisi mahdollisimman laaja ja erilaisia sokeria sisältäviä tuotteita valmistavia yrityksiä kohdeltaisiin verotuksessa yhdenvertaisesti. Tällainen toteuttamisvaihtoehto voisi ohjata kuluttajia suosimaan vähäsokerisia tuotteita yleisem-

min ja kannustaa teollisuutta tällaisten tuotteiden kehittämiseen.

Yhden elintarvikkeiden ainesosan valmisteverotuksen toteuttamiseen sisältyy kuitenkin ongelmia. EU:n verosyrjintäkiellon ja valtioneutukia koskevien periaatteiden takia sokeripitoisuuteen perustuvan verojärjestelmän tulisi olla looginen ja objektiivinen. Tämä tarkoittaa sitä, että elintarvikkeiden sisältämä sokeri tulisi lähtökohtaisesti verottaa ilman poikkeuksia. Esimerkiksi erilaisten sokereiden ja makeutusaineiden sekä niitä sisältävien tuotteiden asema tällaisessa verojärjestelmässä tulisi selvittää. Lisäksi sokeria sisältävien tuontituotteiden verotus olisi teknisesti vaikea toteuttaa ja aiheuttaisi todennäköisesti merkittäviä hallinnollisia kustannuksia. Tieto tuontituotteesta olevan sokerin määrästä perustuisi verovelvollisen ilmoitukseen tuotteen sokeripitoisuudesta, sillä EU-lainsäädännön verosyrjintäkiellon vuoksi esimerkiksi keskimääräistä sokeripitoisuutta ei voitaisi käyttää tuontituotteiden verotuksen perusteena. Pitoisuustiedon paikkansa pitävyyden varmistaminen olisi vaikeaa. Elintarvikkeisiin sisältyvän lisätyn sokerin ilmoittamisesta ei ole toistaiseksi velvoittavia säännöksiä. Näistä syistä esimerkiksi Norjassa ei ole toistaiseksi otettu yleistä sokeriveroa käyttöön. Sokeriverotus vaatisi Suomessa myös uudenlaisen veronkantojärjestelmän. Edellä mainituista syistä ei ainakaan tässä vaiheessa ehdoteta sokeripitoisuuteen perustuvan valmisteveron käyttöönottoa.

EU:n kuluttajainformaatioasetuksen käsittelyssä kokonaissokerin ilmoittaminen tullaan säätämään kuitenkin pakolliseksi. Tämä asetusmuutos poistaisi jatkossa yhden esteen sokeriverotukseen siirtymiselle. Sokeriverotuksella olisi kuitenkin todennäköisesti merkittäviä taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia, esimerkiksi yrityksille aiheutuva hallinnollinen taakka veroilmoituksineen ja verottomien varastojen myöntämisineen sekä vaikutukset kansanterveyteen. Näiden vaikutusten selvittäminen vaatii eri alojen asiantuntemusta ja perusteellista valmistelua. Valmistelulle varatussa ajassa näitä vaikutuksia ei ole voitu selvittää. Vaihtoehtona puhtaalle sokeriverotukselle voisi myös olla tullitariffinimikkeistöön perustuvan verotuksen laajentaminen makeisia ja jäätelöä lähellä oleviin tuoteryhmiin, kuten makeisiin lei-

vonnaisiin ja kekseihin. Tämäkin vaihtoehto vaatii lisäselvitystyötä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Makeisten ja jäätelön valmisteveron käytönoton ja virvoitusjuomaveron korotuksen avulla verotuoton arvioidaan kasvavan vuositasolla 100 miljoonalla eurolla. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteveron vuosittaisen verotuoton arvioidaan olevan yhteensä noin 135 miljoonaa euroa, josta makeisten ja jäätelön osuus olisi noin 75 miljoonaa euroa ja virvoitusjuomien noin 60 miljoonaa euroa. Tämä olisi noin 2,6 prosenttia valmisteverotuloista ja noin 0,4 prosenttia kaikista verotuloista. Vuoden 2011 verotuottojen arvioidaan jäävän lähinnä makeisiin kohdistuvan yritysten verosuunnittelun vuoksi pienemmäksi. Vuonna 2011 makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteveron arvioidaan tuottavan noin 115 miljoonaa euroa.

Makeisten ja jäätelön valmisteveron kokonaisvaikutusten arviointia vaikeuttaa se, että veronalaiset tuotteet poikkeavat monin tavoin toisistaan. Kilohinnaltaan halvemmille tuotteille vero on suhteellisesti kovempi kuin kilohinnaltaan kalliimmille tuotteille, joiden verorasitus voi jäädä hyvinkin pieneksi. Yleisellä tasolla voidaan sanoa, että kysyntä laskee enemmän niillä tuotteilla, joiden hinta nousee suhteellisesti enemmän. Koska vero vaikuttaisi suhteellisesti enemmän kilohinnaltaan halvimpiin tuotteisiin, voitaisiin näin arvioida, että useimmiten vero laskee keskimäärin enemmän näiden tuotteiden kysyntää. Lisäksi eri tuotteisiin kohdistuvat kuluttajien kulutustottumukset voivat erota toisistaan paljonkin. Tästä syystä myös samanhintaisien tuotteiden kysynnät voivat reagoida eri voimakkuuksilla ja jopa erisuuntaisesti.

Veron taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on jäljempänä tarkasteltu ainoastaan kokonaisuutta tekemällä harkittuja yleistyksiä ja käyttämällä yleisesti olemassa olevan tutkimustiedon lisäksi Tanskasta saatuja tietoja makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotuksen vaikutuksista kysyntään ja kulutukseen. Makeisten ja jäätelön valmisteveron arvioidaan korottavan makeisten hinto-

ja 1—15 prosenttia. Jäätelöiden osalta hintojen arvioidaan nousevan pienimmillään muutamien prosentin. Toisaalta kilohinnaltaan edullisimpien jäätelöpakkausten hinta saattaa nousta jopa 50 prosenttia. Virvoitusjuomaveron korotuksen arvioidaan korottavan nykyisin veron piirissä olevien tuotteiden hintoja 0,5—5 prosenttia. Makeisten ja jäätelön kulutuksen vähenemän arvioinnissa on käytetty makeisten kysynnän hintajoustoa -0,8 ja virvoitusjuomien kohdalla hintajoustoa -0,9. Positiivinen tulojousto vähentää kysynnän hintajouston vaikutusta kulutukseen. Lisäksi osa tilastoidun kulutuksen laskusta korvautuu lisääntyneellä matkustajatuonnilla. Näiden yhteisvaikutuksesta sekä makeisten että jäätelön kulutuksen arvioidaan laskevan kokonaisuudessaan kahdesta neljään prosenttia. Virvoitusjuomaveron korotuksen arvioidaan vaikuttavan veronalaisen tuotteiden hintoihin suhteellisesti vähemmän, ja sen vaikutus myyntiin ja kulutukseen arvioidaan pieneksi. Kokonaisuutena arvioiden virvoitusjuomaveron korotuksen odotetaan laskevan veronalaisen virvoitusjuomien kulutusta noin prosentin.

Sisämarkkinoilla yksityiset ihmiset voivat hankkia makeisia, jäätelöä ja virvoitusjuomia omaan käyttöönsä toisista jäsenvaltioista verotta. Erityisesti makeisten ja virvoitusjuomien hyvän säilyvyyden vuoksi yksityishenkilöiden tuonti saattaa muodostua mittavaksi.

Esityksellä ei ole vaikutusta muihin välillisiin verotuloihin. Arvonlisäveron kokonaisuutona ei odoteta kasvavan ehdotettavien muutosten seurauksena. Mahdollinen makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien hinnan nousu saattaa kasvattaa veronalaisista tuoteryhmistä kertyvää arvonlisäverokertymää, mutta samanaikaisesti se vähentää muun kulutuksen arvonlisäkertymää ja näin ollen muutoksella ei ole vaikutusta kokonaiskertymään.

3.2 Makeisten ja virvoitusjuomien terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset

Ehdotus perustuu makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien verottamiseen valtion tulojen kartuttamiseksi eikä sen tavoitteeksi ole asetettu positiivisia vaikutuksia kansanterveyteen. Voidaan kuitenkin arvioida, että

makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverolla saattaa olla positiivisia vaikutuksia kansanterveyteen näiden tuotteiden vähenevän kulutuksen kautta.

Ravitsemuksellisesti suurin uhka kansanterveydellemme on liian suuren ravinnosta saatavan energiamäärän nauttiminen. Ylipainosta on muodostunut kansanterveydellinen ongelma viime vuosikymmeninä. Lihavuudella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia sekä yksilön että väestön terveydentilaan, koska se lisää riskiä sairastua muun muassa aikuisiän diabetekseen tai verenpainetautiin. Sokeroitujen virvoitusjuomien käytön on useiden tutkimusten mukaan todettu lisäävän lihomisen riskiä seurantavuosina. Juomat ja makeiset ovat kasvattaneet osuuttaan yksinä suomalaisten suurimmista sokerinlähteistä. Valtion ravitsemusneuvottelutoimikunta on julkaissut vuonna 2009 juomasuosituksen, joissa virvoitusjuomia suositellaan vain satunnaisesti käytettäväksi. Jatkuva sokeria sisältävien tuotteiden nauttiminen on riski myös hampaiden reikiintymiselle. Keinotekoisesti makeutetut happamat juomat eivät myöskään ole hampaille harmittomia. Huolestuttavaa on se, että lasten ja nuorten suunterveys on Suomessa huonontunut viime vuosikymmeninä nopeasti.

3.3 Vaikutukset viranomaisen ja yritysten toimintaan

Makeisten ja jäätelöiden valmisteverotus sekä virvoitusjuomaveron laajentaminen aiheuttavat viranomaisille hallinnollisia kustannuksia. Esitys aiheuttaa arviolta noin neljän henkilötyövuoden kasvun tulliviranomaiselle verovelvollisten neuvontaan, veron kantamiseen, tarkastukseen, lupahallintoon, valvontaan ja niihin liittyvissä tehtävissä.

Yksityiset ihmiset voivat tuoda toisista jäsenmaista makeisia, jäätelöä ja virvoitusjuomia omaan käyttöönsä ostomaan verolla maksamatta valmisteveroa Suomeen. Toistaiseksi virvoitusjuomia ei ole tuotu maahan suuria määriä matkustajatuomisina, vaikka Suomessa on ollut kansallinen virvoitusjuomien valmistevero jo pitkään. Tähän syytä saattaa olla se, että virvoitusjuomien hinnat eivät poikke merkittävästi Suomen naapurimaissa ja juomien tuonti on logistisesti

vaativaa. Virvoitusjuomaveron kiertäminen sisämarkkinoilla ei ole ollut laajaa toisin kuin esimerkiksi tupakka- ja alkoholiveron. Mahdollisia uusia valvonnallisia erilliskustannuksia ei arvioida syntyvän myöskään makeisten tai jäätelön matkustajatuonnin osalta.

Makeisverosta luovuttaessa vuonna 1999 todettiin, että viranomaiset eivät kuitenkaan olleet todenneet makeisveron kiertämisestä aiheutuneen merkittäviä ongelmia. Tutkitut rikokset olivat yleensä olleet vähäisiä ja niiden vaikutukset markkinoilla paikallisia. Näihin aikaisempiin kokemuksiin perustuen makeisten harmaatuonnin ei arvioida muodostuvan siinä määrin laajaksi, että makeisveron kiertämisestä aiheutuisi merkittäviä ongelmia. Makeisten harmaatuonti saattaa kuitenkin lisääntyä ja siitä syystä niihin tulee kohdistaa verovalvontaa. Tulliviranomaiset tulevat suorittamaan verovalvontaa virvoitusjuomien lisäksi myös makeisten ja jäätelön osalta. Verohallintoon ollaan perustamassa pysyvää harmaan talouden selvityskeskusta, jonka valvonnan piiriin tulevat kuulumaan myös ehdotetut verot. Selvitysyksikön tehtävänä olisi edistää harmaan talouden torjuntaa tuottamalla ja jakamalla tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta. Lisäksi yksikkö laatisi selvityksiä yhteisöistä ja muista yrityksistä muille viranomaisille laissa säädettyihin tarkoituksiin.

Makeisveron kantaminen kasvattaa asianomaisten yritysten hallinnollista taakkaa ja aiheuttaa kustannuksia sekä veronkantoon liittyvien järjestelyjen että tietojärjestelmien päivittämisen osalta. Elintarvikkeiden arvonlisäveron ollessa 13 prosenttia nousisi makeisten ja jäätelön kilohinta verojen seurauksena 85 senttiä ja nykyisten virvoitusjuomaveron alaisten tuotteiden litrahinta 3,4 senttiä. Tuotteiden mahdollisesti alentunut kotimaan kysyntä saattaa aiheuttaa painetta yrityksille laskea tuotantotasoa, siirtää tuotantoa veron ulkopuolella oleviin tuotteisiin tai kehittää tuotteita niin, että ne siirtyisivät veron ulkopuolelle. Lisäksi tilanteessa, jossa kilpailu on kovaa, makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteveroa ei voida välttämättä siirtää täysimääräisenä hintoihin. Heikentynyt tilanne kotimarkkinoilla saattaa vaikuttaa negatiivisesti myös vientiin.

Verottomia tuotteita myyvien varustamoiden makeisten myynnin odotetaan kasvavan,

joten veromuutoksella saattaa olla pieni positiivinen vaikutus varustamoelinkeinolle.

Vuoteen 2000 asti voimassa olleessa makeisverossa oli noin 300 verovelvollista, joista noin 100 oli tuotteiden tuojia, minkä arvioidaan vastaavan suunnilleen myös ehdotuksen mukaisten uusien verovelvollisten lukumäärää.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullihallituksen kanssa.

Esityksestä pyydettiin lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Tullihallitukselta, Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Elintarviketeollisuusliitto ry:ltä, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry:ltä, Makeis- ja keksiteollisuusyhdistykseltä, Suomen jäätelöteollisuus ry:ltä, Mehu- ja säilyketeollisuusyhdistykseltä, Alkoholijuomateollisuusyhdistykseltä, Luontaistuotealan keskusliitolta, Kaupan liitolta, Keskuskauppakamarilta, Päivittäistavarakauppa ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Veronmaksajain Keskusliitto ry:ltä ja Suomen kuluttajaliitolta. Lausunnon ovat lisäksi antaneet Suomen hammaslääkäriliitto, Kilpailuvirasto, Lapin kauppakamari sekä Maito ja Terveys ry.

Lausunnoissa on katsottu, että ehdotettu vero syrjisi joitain yrityksiä ja vääristäisi näin elintarvikealan yritysten välistä kilpailua. Tästä syystä eräät lausunnonantajat esittävät, että veropohjaa tulisi laajentaa muihin samankaltaisiin tuotteisiin, kuten kekseihin, makeisiin leivonnaisiin, hilloihin ja jogurteihin. Tätä ei kuitenkaan esitetä esityksessä mainituilla perusteilla.

Lausunnoissa on esitetty, että esitysluonnoksessa ehdotettua pienimuotoisen makeisten ja jäätelön tuotannon alarajaa tulisi alentaa, koska se vääristää kilpailua vapauttaessaan tietyt valmistajat verosta. Kun lisäksi otetaan huomioon valtiontukea koskevat säännökset, esityksessä ehdotetaan, että pien- ja keskisuuren verovapausraja asetetaan lausuntokierroksella ollutta esitysluonnosta alemmaksi eli 10 000 kilogrammaan makeisilla ja jäätelöllä.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että ehdotus johtaisi harmaaseen tuontiin ja matkustajatuonnin kasvuun, koska tuotteet ovat hyvin säilyviä ja vähän tilaa vieviä. Lausunnon antajien esittämät näkökohdat on otettu huomioon, mutta esitykseen ei esitetä muutoksia tämän vuoksi. Mahdollista makeisten harmaatuontia voidaan rajoittaa tehokkaalla valvonnalla. Matkustajatuonti on puolestaan EU-lainsäädännön nojalla verotonta.

Lausunnoissa on otettu kantaa ehdotuksen terveysvaikutuksiin puolesta ja vastaan. Lausunnoissa on katsottu, että ehdotus edistää kansalaisten terveyttä ja on siksi kannatettava. Toisaalta lausunnoissa on katsottu epäkohdaksi, että verotus kohdistuisi myös terveellisiin lähde- ja kivennäisvesiin ja ksylitolituotteisiin. Lisäksi on katsottu, ettei sokerin eikä minkään muunkaan yksittäisen elintarvikkeen yhdistämiselle lihavuuden yleistyminen ole perusteita. Esityksen tarkoituksena on valtion tulojen kasvattaminen eikä esitykselle ole asetettu terveystavoitteita. Esitykseen ei ole tehty näiltä osin muutoksia.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta

1 §. *Soveltamisala.* Laissa säädettäisiin makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotuksesta. Lisäksi pykälässä säädettäisiin rajoituksista lain soveltamisalaan.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin tullitariffin nimikkeeseen 2201 vesiin, jos ne olisi pakattu vähittäismyyntipakkaukseen, jonka tilavuus olisi enintään viisi litraa. Pakkauksiin jätetään usein tyhjää tilaa sisäl- lön lisäksi. Pakkauksen tilavuudella tarkoitetaan myös sitä, kuinka paljon pakkaukseen on normaalisti mahdollista pakata. Tarkoituksena on, että lakia sovellettaisiin myös ve-

teen, jota myydään kuluttajille viisi litraa vettä sisältävänä pakkauksena, vaikka pakkauksen vetoisuus olisi hieman yli viisi litraa. Lakia ei sovellettaisi talousveteen, jota saataisiin esimerkiksi vesijohdosta tai kaivosta ja jota ei pakattaisi vähittäismyyntipakkauksiin. Vähittäismyyntipakkauksena pidettäisiin myös vastaavanlaista pakkausta ravitsemistoiminnassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sellaisista erityisruokavaliovalmisteista, joihin ei lakia sovellettaisi. Lakia ei sovellettaisi kliinisiin ravintovalmisteisiin, äidinmaidonkorvikkeisiin, vieroitusvalmisteisiin, lastenruokiin eikä laihdutusvalmisteisiin, jotka täyttäsivät näitä koskevilla asetuksissa säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset. Kliinisiä ravintovalmisteita ovat valmisteet, jotka on tarkoitettu ruokavaliohoitoon ainoaksi tai täydentäväksi ravinnoksi ja käytettäväksi lääkärin ohjauksessa sellaisille potilaille, joilla tavanomainen elintarvikkeiden nauttiminen, sulaminen, imeytyminen tai aineenvaihdunta on puutteellista tai häiriintynyttä. Kliinisistä ravintovalmisteista ja niiden koostumuksesta, pakkaamisesta ja ilmoitusvelvollisuudesta säädetään kliinisistä ravintovalmisteista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa (406/2000). Lakia ei sovellettaisi sellaisiin tuotteisiin, joita pidettäisiin asetuksessa tarkoitettuina kliinisinä ravintovalmisteina ja jotka täyttäsivät asetuksessa säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset. Lakia ei sovellettaisi äidinmaidonkorvikkeisiin ja vieroitusvalmisteisiin, jotka täyttäsivät äidinmaidonkorvikkeesta ja vieroitusvalmisteesta annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa (1216/2007) säädetyt koostumusta koskevat edellytykset.

Lastenruoat, jotka täyttäsivät lastenruoista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (789/1997) säädetyt koostumusvaatimukset, sekä laihdutusvalmisteet, jotka täyttäsivät laihdutusvalmisteista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (904/1997) säädetyt koostumusvaatimukset, olisivat myös soveltamisalan ulkopuolella. Laihdutusvalmisteella tarkoitetaan vähäenergisestä ruokavaliosta erityisesti kehitettyä ruokavaliotavaraa, jolla voidaan korvata päivittäinen ruokavaliokokonaisuus tai osittain.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin enimmäisrajasta, jonka nojalla pienimuotoinen

valmistus jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle. Lakia ei sovellettaisi makeisiin ja jäätelöön, jos tuotteet olisi valmistanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä olisi enintään 10 000 kilogrammaa makeisia tai jäätelöä. Lisäksi säilytettäisiin nykyinen virvoitusjuomaverolain virvoitusjuomien valmistuksen enimmäisraja. Lakia ei sovellettaisi virvoitusjuomiin, jos virvoitusjuoman olisi tuottanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana tuottamien virvoitusjuomien määrä on niistä saatavan juomamäärän perusteella enintään 50 000 litraa. Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä olisi vaadittaessa esitettävä tulliviranomaiselle luotettava selvitys. Jos valmistajan tuotanto kalenterivuoden aikana ylittäisi säädetyt määrät, vero perittäisiin koko määrästä.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin laissa tarkoitettujen tuotteiden viittaamalla lain liitteenä oleviin verotaulukoihin 1 ja 2. Veronalaiset tuotteet määriteltäisiin tullitariffin nimikkeiden avulla. Veron piiriin tulisivat ne tuotteet, jotka yhdistetyn nimikkeistön luokittelusääntöjä noudattaen luokiteltaisiin veron piiriin kuuluviin nimikkeisiin. Tullihallitus voisi antaa tuotteiden luokittelusta sitovia tariffitietoja ja verotuksesta ennakkoratkaisuja.

Makeisilla tarkoitettaisiin kaikkia tullitariffinimikkeiden 1704 ja 1806 tuotteita sekä nimikkeen 1704 tuotteita vastaavia tuotteita, jotka muulla kuin sokerilla makeutettuina kuuluvat nimikkeeseen 2106. Nimikkeeseen 1704 luokitellaan kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet sekä valkoinen suklaa. Tähän nimikkeeseen kuuluvat useimmat kiinteässä tai puolikiinteässä muodossa markkinoitavat sokerivalmisteet, jotka soveltuvat yleensä sellaisenaan välittömään kulutukseen ja joita yhteisesti kutsutaan makeisiksi tai makeisvalmisteiksi. Nimikkeeseen 1704 kuuluvina tuotteina veroa kannettaisiin purukumeista ja sen kaltaisista tuotteista, keittämällä valmistetuista ja muista karamelleista, pastilleista, rakeista, nuga- ja fondanttmakeisista, sokeroiduista manteleista ja marsipaanista. Veroa kannettaisiin myös lakritsiuutteesta ja

lakritsista sekä makeisiksi valmistetusta hedelmähyttelöstä ja -pastasta. Lisäksi veron piiriin tulisivat sokeriin perustuvat pastat, jotka soveltuvat muutettaviksi suoraan tämän nimikkeeseen makeisiksi, mutta joita myös käytetään makeisten valmistukseen tai niiden täytteenä, kuten nugaapasta ja mantelimassa. Nimikkeestä 2106 veronalaisia olisivat nimikkeeseen 1704 tuotteita vastaavat tuotteet, jotka muulla kuin sokerilla makeutettuina kuuluvat nimikkeeseen 2106.

Veroa kannettaisiin myös nimikkeeseen 1806 kuuluvista tuotteista. Tähän nimikkeeseen kuuluvat suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet. Suklaa ja suklaavalmisteet voivat olla levyinä, nappeina, patukoina, pastilleina, rakeena tai jauheena, joissa voi myös olla erilaisia täytteitä, kuten hedelmiä tai likööriä. Tähän nimikkeeseen kuuluvat myös useimmat kaakaota sisältävät valmisteet kaakaon määrästä riippumatta, kuten makeutettu kaakaojauhe, suklaajauhe ja suklaalevitteet. Tähän ryhmään 1806 eivät kuitenkaan kuulu tietyt kaakaota sisältävät elintarvikkeet, jotka luokitellaan yhdistetyn nimikkeistön säännösten nojalla muihin tullitariffin nimikkeisiin.

Jäätelöllä tarkoitettaisiin tullitariffinimikkeeseen 2105 tuotteita, joita ovat jäätelö, mehujäät ja muut niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakaota sisältävät. Jäätelönä verotettaisiin myös pehmytjäätelön valmistukseen tarkoitettu seos, joka kuuluu nimikkeeseen 1901.

Virvoitusjuomilla puolestaan tarkoitettaisiin verotaulukossa 2 määriteltyjä tuotteita. Veroa kannettaisiin kaikista niistä juomista kuin nykyisin virvoitusjuomaverolain nojalla, mutta lisäksi veron piiriin tulisi uusia tuotteita. Virvoitusjuomaveron alaisiksi tulisivat kaikki ryhmän 2201 vedet. Lakia sovellettaisiin kuitenkin 1 §:n nojalla ainoastaan sellaisiin vesiin, jotka on pakattu enintään viiden litran vähittäismyyntipakkauksiin. Veron piiriin tulisivat myös kaikki nimikkeeseen 2202 tuotteet. Lisäksi veron piiriin tulisivat yli 0,5 mutta enintään 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävä vermutti ja muu tuoreista viinirypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu. Juomat olisivat myös eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) piirissä.

Yhdistettyyn nimikkeistöön tehdään ajoittain muutoksia, jotka vaikuttavat myös lain soveltamisalaan. Jotta lain soveltamisala ei suoraan muuttuisi nimikkeistön muutoksien seurauksena, pykälän 2 momentissa säädetäisiin siitä, minkä yhdistetyn nimikkeistön mukaan eri tuotteet määritellään. Tuotteiden määrittelyssä käytettäisiin nimikkeitä, joista säädetään tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 948/2009.

3 §. Veron määrä. Valmisteveroa olisi suoritettava liitteen verotaulukoiden mukaisesti. Veroa olisi suoritettava joko tilavuuden tai painon mukaan verotaulukossa määritellyistä tuotteista. Vero määrättäisiin tuotteen netto-painosta, jolla tarkoitetaan tuotteen painoa ilman pakkausta ja ei-syötäviä ainesosia.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat voimassa olevaa virvoitusjuomaverolakia.

4 §. Verottomuus. Pykälään yhdistettäisiin uudet makeisia ja jäätelöä koskevat verottomuussäännökset sekä voimassa olevan virvoitusjuomaverolain verottomuussäännökset.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan verottomia olisivat ne makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka käytetään tässä laissa tarkoitettujen makeisten, jäätelön tai virvoitusjuomien valmistukseen. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan verottomia olisivat sellaiset makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka käytetään raaka-aineena muiden kuin tässä laissa tarkoitettujen elintarvikkeiden teollisessa tuotannossa. Tarkoituksena on vapauttaa verosta teollisessa tuotannossa käytetyt raaka-aineet eikä esimerkiksi tuotteita, jotka käytetään yksityistaloudessa tai ravitsemustoiminnassa. Elintarvikkeen määritelmä sisältyy elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettuun parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) 178/2002. Elintarvikkeella tarkoitettaisiin asetuksen mukaista tuotetta. Asetuksen mukaan elintarvikkeella tarkoitetaan mitä tahansa ainetta tai tuotetta, myös jalostettua, osittain jalostettua tai jalostamatonta tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi. Asetuksessa on myös

määritelty, mitkä tuotteet eivät kuitenkaan ole elintarvikkeita.

Verottomia olisivat myös makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettujen lääkkeiden valmistukseen sekä makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään alkoholijuomaverolaisissa tarkoitettujen alkoholijuomien valmistukseen.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan verottomia olisivat makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tuotteiden valmistukseen.

Verottomia olisivat myös makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka valtuutettu varastonpitäjä toimittaa muualla Euroopan unionin alueella kuin Suomessa kulutettaviksi. Valtuutettu varastonpitäjä voisi verottomasta varastosta lähettää verottomia tuotteita toiseen jäsenvaltioon kulutettaviksi.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 §:ssä mainittuihin verottomiin tarkoituksiin makeisia, jäätelöä ja virvoitusjuomia voitaisiin myydä verotta verottomasta varastosta. Tällä tavoin voitaisiin yksinkertaistaa menettelyjä ja vähentää hallinnollista työtä. Valtuutettu varastonpitäjä ilmoittaisi veroilmoituksessaan verottomat toimitukset. Jos valtuutettu varastonpitäjä ei voisi jälkikäteen tehtävässä tarkastuksessa esittää verottomasta toimituksesta luotettavaa selvitystä, tuotteista olisi suoritettava valmistevero sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Jos verottomaan tarkoitukseen toimitetut tuotteet kuitenkin käytettäisiin muuhun tarkoitukseen, tulisi käyttäjän suorittaa tuotteista valmistevero valmisteverotuslain 13 §:n mukaan. Tuotteiden verottomuudesta säädetään lisäksi valmisteverotuslaissa.

5 §. Valmisteverotuslain soveltaminen. Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetäisi, sovellettaisiin valmisteverotuslakia. Valmisteverotuslain 8 luku tulisi sovellettavaksi siltä osin kuin sen säännökset koskevat muita kuin yhdenmukaistetun valmisteveron alaisia tuotteita.

Valmisteverotuslaissa on lähtökohtana, että 9 luvun säännöksiä, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa verotettuja tuotteita, sovelletaan muihin kuin yhdenmukaistetun valmisteveron alaisiin tuotteisiin, kun niitä siirretään toisesta jäsenvaltiosta Suomeen väliaikaisen verottomuuden järjestelmän ulkopuolella. Jos toisesta jäsenvaltiosta lähetettyjä

makeisia, jäätelöä tai virvoitusjuomia toisi tai vastaanottaisi Suomessa muu kuin valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja, sovellettaisiin soveltuvin osin niitä valmisteverotuslain säännöksiä, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutettuja tuotteita. Esimerkiksi valmisteverotuslain 75 §:ssä säädetään Suomessa kaupallisessa tarkoituksessa hallussa pidettävien tuotteiden verotuksesta. Valmistevero kannettaisiin makeisista, jäätelöstä ja virvoitusjuomista Suomessa, jos näitä tuotteita pidettäisiin hallussa kaupallisessa tarkoituksessa täällä tapahtuvaa luovuttamista tai käyttöä varten. Verovelvollinen olisi se, joka luovuttaa tuotteet tai pitää hallussaan luovutukseen tarkoitettuja tuotteita tai jolle tuotteet luovutetaan Suomessa.

6 §. Voimaantulo. Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Lailla kumottaisiin nykyinen virvoitusjuomaverolaki.

7 §. Siirtymäsäännös. Lain voimaan tultua makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistaminen, jalostaminen tai varastointi väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä edellyttäisi tulliviranomaisen lupaa. Laissa säädetäisiin, että makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistajien olisi haettava kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta valmisteverotuslaissa tarkoitettua verottoman varaston ja valtuutetun varastonpitäjän lupaa. Velvollisuus koskisi kuitenkin vain niitä virvoitusjuomien valmistajia, joilla ei ole lupaa. Jos valmisteverotuslaissa säädetty luvan myöntämisen edellytykset täyttyisivät, tulliviranomainen myöntäisi luvan takautuvasti voimaan, jos lupaa koskeva hakemus olisi jätetty kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta. Verovelvollinen, joka olisi jättänyt lupahakemuksen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, voisi toimia valtuutettuna varastonpitäjänä tai rekisteröitynä vastaanottajana hakemuksen jättöpäivästä lukien siihen asti, kun tulliviranomainen olisi antanut hakemukseen päätöksen. Tällä tarkoitettaisiin myös sitä, että myös muulle luvanhakijalle kuin valmistajalle voitaisiin myöntää lupa taannehtivasti voimaan, jos lupahakemus olisi jätetty kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

8 §. Soveltamissäännös. Viittauksia kumotavaan virvoitusjuomaverolakiin pidettäisiin viittauksina tähän lakiin, jollei tästä laista muuta johdu.

1.2 Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta

Alkoholiverolain liitteen verotaulukkoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viinin ja muun käymisteitse valmistetun alkoholi-juoman, jonka alkoholipitoisuus olisi yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia (tuoteryhmä 21), alkoholijuomaveron korotettaisiin 5,50 sentistä 7,50 senttiin litralta. Lisäksi ehdotetaan, että oluen, jonka alkoholipitoisuus on yli 0,5 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia (tuoteryhmä 11), alkoholijuomaveron korotettaisiin nykyisestä 2,20 sentistä 2,70 senttiin senttilitralta etyylialkoholia. Vastaava korotus tehtäisiin myös etyylialkoholille, jonka alkoholipitoisuus olisi yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia (tuoteryhmä 41).

3 §. Pykälän 5 kohdan c alakohdan viittaus muutettaisiin ehdotettavaan lakiin.

5 §. Pykälään tehtäisiin valmisteverotuslain edellyttämä muutos.

8 §. Pykälän 1 momentin 1 kohta muutettaisiin esitystä vastaavaksi. Verottomia olisivat tuotteet, jotka käytetään alkoholiverolaisissa tai makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetussa laissa tarkoitettujen virvoitusjuomien valmistukseen.

1.3 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta

Juomapakkausverolain säännökset muutettaisiin uuden makeisten, jäätelön ja virvoitus-

juomien valmisteverosta annettavan lain ja valmisteverotuslain edellyttämällä tavalla.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Lain täytäntöönpanotoimet, kuten lupien myöntämisen valmistelu, voidaan aloittaa jo ennen lain voimaantuloa.

Veronalaisista tuotteista tulisi suorittaa valmisteveroa lain voimaantulosta lukien. Valmisteverotuslain 7 §:n mukaan veron suorittamisvelvollisuus syntyy, kun valmisteveron alainen tuote luovutetaan kulutukseen Suomessa. Käytännössä kaikista lain voimaantulon jälkeen verottomasta varastosta kulutukseen luovutetuista tai Suomeen toimitetuista veronalaisista tuotteista tulee suorittaa valmisteveroa, ellei niitä ole erikseen säädetty verottomiksi. Lain voimaan tulon jälkeen veronalaisia tuotteita voidaan valmistaa, jalostaa tai varastoida verottomasti väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä ainoastaan verottomassa varastossa, mikä edellyttää tulliviranomaisen lupaa. Valmisteverolupaa koskeva hakemus voitaisiin jättää tulliviranomaiselle jo ennen lain voimaantuloa. Lisäksi säädettäisiin, että tulliviranomainen voisi myöntää lupia takautuvasti. Lain voimaantulon jälkeen myönnetty lupa voitaisiin myöntää takautuvasti 1 päivästä tammikuuta 2011, jos sitä koskeva hakemus olisi jätetty tulliviranomaiselle 30 päivään tammikuuta 2011 mennessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Makeisista, jäätelöstä ja virvoitusjuomista on suoritettava valtiolle valmisteveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia sovelletaan tullitariffin nimikkeeseen 2201 tuotteisiin, jos ne on pakattu vähittäismyyntipakkaukseen, jonka tilavuus on enintään viisi litraa. Vähittäismyyntipakkauksena pidetään myös vastaavanlaista pakkausta ravitsemistoiminnassa.

Tätä lakia ei sovelleta seuraaviin tuotteisiin:

1) kliiniset ravintovalmisteet, jotka täyttävät kliinistä ravintovalmisteista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa (406/2000) säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset;

2) äidinmaidonkorvikkeet ja vieroitusvalmisteet, jotka täyttävät äidinmaidonkorvikkeesta ja vieroitusvalmisteesta annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa (1216/2007) säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset;

3) lastenruoat, jotka täyttävät lastenruoista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön

päätöksessä (789/1997) säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset;

4) laihdutusvalmisteet, jotka täyttävät laihdutusvalmisteista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (904/1997) säädetyt koostumusta koskevat vaatimukset.

Lakia ei sovelleta, jos tuotteita valmistaa tai tuottaa oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä on:

1) enintään 10 000 kiloa makeisia;

2) enintään 10 000 kiloa jäätelöä; tai

3) enintään 50 000 litraa valmista, juotavaa virvoitusjuomaa.

Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä on vaadittaessa esitettävä tulliviranomaiselle luotettava selvitys.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *makeisilla* liitteen verotaulukon 1 tuoter ryhmien 1—3 tuotteita;

2) *jäätelöllä* liitteen verotaulukon 1 tuoter ryhmien 4 ja 5 tuotteita;

3) *virvoitusjuomilla* liitteen verotaulukossa 2 tarkoitettuja tuotteita.

Tullitariffin nimikkeillä tarkoitetaan tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 948/2009 mukaisia nimikkeitä.

3 §

Veron määrä

Valmisteveroa on suoritettava liitteen verotaulukoiden mukaisesti. Veron määrätään tuotteen nettopainosta, jolla tarkoitetaan tuotteen painoa ilman pakkausta ja ei-syötäviä ainesosia.

Juomien valmistukseen käytettävistä nestemäisistä tuotteista, myös nimikkeen 2009 laimennettavista mehuista, kannetaan virvoitusjuomaveroa niistä saatavan juomamäärän perusteella. Laimennettavien juomien laimennukseksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen tai sitä vastaavaan makeuteen johtava laimennus.

Keinotekoista makeutusainetta sisältävästä kiinteässä muodossa olevasta juomaineuksesta kannetaan virvoitusjuomaveroa, joka vastaa siihen sisältyvän keinotekoisien makeutusaineiden määrää muunnettuna sakkarosin makeutta vastaavaksi.

4 §

Verottomuus

Verottomia ovat:

1) makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka käytetään makeisten, jäätelön tai virvoitusjuomien valmistukseen;

2) makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka käytetään raaka-aineena muiden elintarvikkeiden teollisessa tuotannossa;

3) makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettujen lääkkeiden valmistukseen;

4) makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetussa laissa (1471/1994) tarkoitettujen alkoholijuomien valmistukseen;

5) makeiset ja virvoitusjuomat, jotka käytetään 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tuotteiden valmistukseen;

6) makeiset, jäätelö ja virvoitusjuomat, jotka valtuutettu varastonpitäjä toimittaa muualla Euroopan unionin alueella kuin Suomessa kulutettaviksi.

Edellä 1 momentissa mainittuihin tarkoituksiin makeisia, jäätelöä ja virvoitusjuomia voidaan myydä verotta verottomasta varastosta. Jos valtuutettu varastonpitäjä ei voi jälkikäteen tehtävässä tarkastuksessa esittää verottomasta toimituksesta luotettavaa selvitystä, tuotteista on suoritettava valmisteveron mukaan kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Valmisteverotuslain soveltaminen

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, sovelletaan valmisteverotuslakia.

Jos toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta lähetettyjä tuotteita tuo tai vastaanottaa Suomessa muu kuin valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja, sovelletaan soveltuvin osin valmisteverotuslain säännöksiä, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutettuja tuotteita.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan virvoitusjuomaverosta annettu laki (1474/1994).

7 §

Siirtymäsäännös

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa valmistaa makeisia, jäätelöä tai virvoitusjuomia, on haettava kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta valmisteverotuslaissa tarkoitettua verottoman varaston ja valtuutetun varastonpitäjän lupaa. Velvollisuus ei koske niitä virvoitusjuomien valmistajia, joille on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa.

Verovelvollinen, joka on jättänyt valmisteverotuslaissa tarkoitettua lupaa koskevan ha-

kemuksen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tulliviranomaiselle, on oikeutettu toimimaan hakemuksen mukaisesti valtuutettuna varastonpitäjänä tai rekisteröitynä vastaanottajana hakemuksen jättöpäivästä lukien siihen asti, kun tulliviranomainen on antanut hakemukseen päätöksen. Valmisteverotuslaissa säädettyjen luvan edellytysten täytyessä myönnetään lupa takautuvasti lain voimaantulosta lähtien.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

8 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan virvoitusjuomaverosta annettuun lakiin (1474/1994), viittauksen katsotaan tarkoittavan viittausta tämän lain vastaaviin säännöksiin, jollei tästä laista muuta johdu.

Liite

VEROTAULUKKO 1

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote-ryhmä	Veron määrä
1704 2106:sta	Kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet Nimikkeen 1704 tuotteita vastaavat tuotteet, jotka muulla kuin sokerilla makeutettuina kuuluvat nimikkeeseen 2106	1	75 snt/kg
1806	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet	2	75 snt/kg
2105	Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakaota sisältävät	3	75 snt/kg
1901:stä	Jäätelön valmistukseen tarkoitettu seos	4	75 snt/kg
		5	75 snt/kg

VEROTAULUKKO 2

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote-ryhmä	Veron määrä
2009 2106:sta	Käymättömät ja lisättyä alkoholia sisältämättömät hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must") ja kasvimehut, myös lisättyinä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät: (alkoholipitoisuus enintään 0,5 tilavuusprosenttia)	1	7,5 snt/l
	Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet: — alkoholia sisältämättömät tai enintään 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät tuotteet, jotka soveltuvat käytettäväksi virvoitusjuomien valmistukseen:		
	— — kiinteässä muodossa olevat juoma-ainekset	2	75 snt/kg
	— — muut	3	7,5 snt/l
2201	Vesi, myös luonnon tai keinotekoinen kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön ja maustamaton; jää ja lumi	4	7,5 snt/l
2202	Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä tai maustettu, ja muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeen 2009 hedelmä- tai kasvimehut: (alkoholipitoisuus enintään 0,5 tilavuusprosenttia)	5	7,5 snt/l
2204:stä	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini; rypäleen puristemehu (grape must), muu kuin nimikkeeseen 2009 kuuluva: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)		
2205:sta	— alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia Vermutti ja muu tuoreista viinirypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu kasveilla tai aromaattisilla aineilla: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	6	7,5 snt/l

2206:sta	— alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia Muut käymisen avulla valmistetut juomat (esim. siideri, päärynäviini ja sima); käymisen avulla valmistettujen juomien sekoitukset sekä käymisen avulla valmistettujen juomien ja alkoholittomien juomien sekoitukset, muualle kuulumattomat: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	7	7,5 snt/l
2208:sta	— alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia, ei kuitenkaan oluen ja alkoholittomien juomien sekoitukset Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus pienempi kuin 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholijuomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	8	7,5 snt/l
3302:sta	— juomat, alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia: — — hiilihapotetut — — muut Hyvänhajuisten aineiden seokset sekä yhteen tai useampaan tällaiseen aineeseen perustuvat seokset (myös alkoholiliuokset), jollaisia käytetään raaka-aineena teollisuudessa; muut hyvänhajuisiin aineisiin perustuvat valmisteet, jollaisia käytetään juomien valmistukseen:	9	7,5 snt/l
3824:stä	— jollaisia käytetään elintarvike- tai juomateollisuudessa: — — jollaisia käytetään juomateollisuudessa, alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia Kemialliset tuotteet ja kemian- tai siihen liittyvän teollisuuden valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat:	11	7,5 snt/l
	— juomien valmistukseen soveltuvat kivennäissuola-liuokset	12	7,5 snt/l

2.

Laki**alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 3 §:n 1 momentin 5 kohdan c alakohta, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 8 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto sekä lain liite, sellaisena kuin niistä on liite laissa 626/2009, seuraavasti:

3 §
 Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *etyylialkoholilla*

c) juotavaa alkoholia sisältävää tuotetta joko liuksena tai muutoin, lukuun ottamatta makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetussa laissa (/) tarkoitettua virvoitusjuomaa.

5 §
 Se, joka tuo Suomeen mukanaan omaa käyttöönsä varten alkoholijuomia enemmän kuin valmisteverotuslaissa säädetään verottomaksi, on velvollinen suorittamaan ylimenevältä osalta alkoholijuomaveroa sen mukaan kuin

tässä laissa säädetään. Asetuksella voidaan säätää veron määristä juomalajikohtaisesti.

8 §
 Verottomia ovat, sen lisäksi mitä valmisteverotuslaissa säädetään:
 1) tuotteet, jotka käytetään tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden taikka makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetussa laissa (/) tarkoitettujen virvoitusjuomien valmistukseen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

*Liite***VEROTAULUKKO**

Etyylialkoholipitoisuus tilavuus- prosentteina	Tuote- ryhmä	Veron määrä
<i>Olut</i>		
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	2,70 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	12.	26,00 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
<i>Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	7,50 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	138,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	203,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 8 mutta enintään 15	24.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Viinit</i>		
— yli 15 mutta enintään 18	25.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Välituotteet</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	344,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 15 mutta enintään 22	32.	568,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Etyylialkoholi</i> tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	2,70 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	45.	39,40 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
Muut	46.	39,40 senttiä senttilitralta etyylialkoholia

3.

Laki**eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 1 §:n 4 momentti, 2 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 4 §, 6 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohta, 7 §, 8 §:n 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 1 ja 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto,

lisätään 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta valmisteverotuslain (182/2010) 72, 73, 84, 86 ja 88—90 §:ssä verottomiksi säädettyihin tuotteisiin sanotuissa lainkohdissa säädetyn edellytyksin.

4 §

Verovelvollisuus

Verovelvollisuudesta säädetään valmisteverotuslaissa sekä alkoholi- ja alkoholi-juomaverosta annetun lain (1471/1994) 5 §:ssä.

6 §

Verottomuus

Verottomia ovat:

3) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään valmisteverotuslaissa;

5) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain (/) 1 §:n 3 momentissa ja 4 §:n 1 momentin 1 ja 3—5 kohdassa.

7 §

Tuottajatiedostoon merkitseminen

Sen, joka valmisteverotuslain mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän tuottajatiedostoon siten kuin jätelain 50 b ja 50 c §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan tiedostoon. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava tiedostoon tehtävistä muutoksista välittömästi Tullihallitukselle. Jos tuottajatiedoston tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

9 §

Erinäiset säännökset

taanottaja, sovelletaan soveltuvin osin valmisteverotuslain säännöksiä, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutettuja tuotteita.

Jos toisesta Euroopan unionin jäsenvaltios-
ta lähetettyjä juomia sisältäviä pakkauksia
tuo tai vastaanottaa Suomessa muu kuin val-
tuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vas-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 3 §:n 1 momentin 5 kohdan c alakohta, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 8 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto sekä lain liite, sellaisena kuin niistä on liite laissa 626/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §
 Tässä laissa tarkoitetaan:

3 §
 Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *etyylialkoholilla*

5) *etyylialkoholilla*

c) juotavaa alkoholia sisältävää tuotetta joko liuksena tai muutoin, lukuun ottamatta makeis- ja virvoitusjuomaverolaissa tarkoitettua virvoitusjuomaa.

c) juotavaa alkoholia sisältävää tuotetta joko liuksena tai muutoin, lukuun ottamatta *makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetussa laissa (/)* tarkoitettua virvoitusjuomaa.

5 §
 Se, joka tuo Suomeen mukanaan omaa käyttöön varten alkoholijuomia enemmän kuin valmisteverotuslain 18—21 §:ssä säädetään verottomaksi, on velvollinen suorittamaan ylimenevältä osalta alkoholijuomaveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Asetuksella voidaan säätää veron määrästä juomalajikohtaisesti.

5 §
 Se, joka tuo Suomeen mukanaan omaa käyttöön varten alkoholijuomia enemmän kuin *valmisteverotuslaissa säädetään* verottomaksi, on velvollinen suorittamaan ylimenevältä osalta alkoholijuomaveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Asetuksella voidaan säätää veron määrästä juomalajikohtaisesti.

8 §
 Verottomia ovat, sen lisäksi mitä valmisteverotuslaissa säädetään:

8 §
 Verottomia ovat, sen lisäksi mitä valmisteverotuslaissa säädetään:

1) tuotteet, jotka käytetään tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden taikka makeis- ja virvoitusjuomaverolaissa tarkoitettujen virvoitusjuomien valmistukseen;

1) tuotteet, jotka käytetään tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden taikka *makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetussa laissa (/)* tarkoitettujen virvoitusjuomien valmistukseen;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

Voimassa oleva laki

Liite

VEROTAULUKKO

Etyylialkoholipitoisuus tilavuusprosentteina	Tuoteryhmä	Veron määrä
<i>Olut</i>		
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	2,20 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
— yli 2,8	12.	26,00 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
<i>Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	5,50 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	138,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	203,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 8 mutta enintään 15	24.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Viinit</i>		
— yli 15 mutta enintään 18	25.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Välituotteet</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	344,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 15 mutta enintään 22	32.	568,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Etyylialkoholi</i>		
tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	2,20 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
— yli 2,8	45.	39,40 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
Muut	46.	39,40 senttiä senttilitralla etyylialkoholia

*Ehdotus**Liite***VEROTAULUKKO**

Etyylialkoholipitoisuus tilavuusprosentteina	Tuote-ryhmä	Veron määrä
<i>Olut</i>		
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	2,70 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
— yli 2,8	12.	26,00 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
<i>Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	7,50 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	138,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	203,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 8 mutta enintään 15	24.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Viinit</i>		
— yli 15 mutta enintään 18	25.	283,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Välituotteet</i>		
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	344,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 15 mutta enintään 22	32.	568,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
<i>Etyylialkoholi</i>		
tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	2,70 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
— yli 2,8	45.	39,40 senttiä senttilitralla etyylialkoholia
Muut	46.	39,40 senttiä senttilitralla etyylialkoholia

3.

Laki**eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 1 §:n 4 momentti, 2 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 4 §, 6 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohta, 7 §, 8 §:n 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 1 ja 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto,
lisätään 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

 Tätä lakia ei sovelleta valmisteverotuslain (1469/1994) 18, 18 a, 19, 20 ja 21 §:ssä verottomiksi säädettyihin tuotteisiin sanotuissa lainkohdissa säädetyin edellytyksin.

 Tätä lakia ei sovelleta valmisteverotuslain (182/2010) 72, 73, 84, 86 ja 88—90 §:ssä verottomiksi säädettyihin tuotteisiin sanotuissa lainkohdissa säädetyin edellytyksin.

4 §

4 §

*Verovelvollisuus**Verovelvollisuus*

Verovelvollisia ovat valmisteverotuslain 10 §:n 1 momentin nojalla valtuutettu varastonpitäjä, rekisteröity ja rekisteröimätön elinkeinonharjoittaja sekä veroedustaja. Verovelvollisuudesta on muutoin voimassa, mitä valmisteverotuslain 10 §:n 2, 3 ja 5 momentissa, 10 a §:ssä, 11 §:n 3 ja 4 momentissa, 12 §:ssä, 18 §:n 2 momentissa sekä alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 5 §:ssä säädetään.

Verovelvollisuudesta säädetään valmisteverotuslaissa sekä alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 5 §:ssä.

6 §.

Verottomuus

Verottomia ovat:

3) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään valmisteverotuslain 16 §:n 1-8 sekä 10 kohdassa;

5) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään virvoitusjuomaverosta annetun lain (1474/1994) 5 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa sekä 3 momentissa.

6 §

Verottomuus

Verottomia ovat:

3) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään *valmisteverotuslaissa*;

5) pakkaukset, jotka sisältävät juomia, joiden verottomuudesta säädetään *makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain (/) 1 §:n 3 momentissa ja 4 §:n 1 momentin 1 ja 3—5 kohdassa*.

7 §

Tuottajatiedostoon merkitseminen.

Sen, joka valmisteverotuslain 22 §:n mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan ympäristökeskus on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän tuottajatiedostoon siten kuin jätelain 50 b ja 50 c §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan tiedostoon. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava tiedostoon tehtävistä muutoksista välittömästi Tullihallitukselle. Jos tuottajatiedoston tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

9 §

Erinäiset säännökset

7 §

Tuottajatiedostoon merkitseminen

Sen, joka *valmisteverotuslain mukaisesti* antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän tuottajatiedostoon siten kuin jätelain 50 b ja 50 c §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan tiedostoon. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava tiedostoon tehtävistä muutoksista välittömästi Tullihallitukselle. Jos tuottajatiedoston tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

9 §

Erinäiset säännökset

Jos toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta lähetettyjä juomia sisältäviä pakkauksia tuo tai vastaanottaa Suomessa muu kuin valtuutettu varastonpitäjä tai rekisteröity vastaanottaja, sovelletaan soveltuvin osin valmisteverotuslain säännöksiä, jotka koskevat

Voimassa oleva laki

HE 148/2010 vp
Ehdotus

37

*toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutet-
tuja tuotteita.*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 .*